

Izhaja vsa torka in sobota ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri pop. za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K, polletno 4 K in četrtletno 2 K. Prodaja se v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdijevem tekaču po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo „Gorice“. Oglasi se računajo po petim vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

V Gorici, dne 21. septembra.

V zadnji številki svojega lista smo priobčili vsebino armadnega povelja, katero je izdal naš cesar o priliki zadnjih vojaških manevrov, ki je pa bolj podobno cesarjevemu manifestu nego pa armadnemu povelju. O-t tega manifesta naperjena je izključno proti madjarskim aspiracijam, katere hočejo po vsi sili uničiti celokupnost naše armade ter s tem izbrisati našo monarhijo iz vrste velesil. Cesarjeve besede so tako odločne, tako precizne, in kažejo popolnoma jasno, da hoče naš cesar tudi za vsako ceno varovati celokupnost naše armade, da jim ni potreba nobenega posebnega komentara. Da je naš cesar — ki je bil nasproti Madjarom vedno prijenljiv — rabil v sedanjem trenutku take besede, moral je imeti za to svoje vzroke, ker vedeti je moral prav dobro, da izzovejo iste med krono in med Madjari tako ostro nasprotje, kakoršnega še ni bilo od usodepolnega leta 1848. pa do sedaj. Zato je pa tudi naravno, da se bavi danes z vsebino omenjenega armadnega povelja ne le vse avstro-ogrske časopisje, ampak tudi vse inozemsko časopisje.

To cesarjevo armadno povelje, ali prav za prav cesarjev manifest na armado je nenavaden način, na kateri se je krona obrnila do svojih narodov. Ta manifest je pač največji dokaz, v kako kritičnem položaju da se nahaja naša monarhija. V konstitucionalnih državah je namreč navada, da zastopa odgovorno ministerstvo stališče in pravice krone pred parlamentom ter jih brani. Ako pa krona sama stopi iz rezerve in se sama obrača do strank in do narodov, potem pomeni to toliko, da ne obstoji več taka parlamentarna vlada, ki bi zastopala stališče krone pred narodnim zastopstvom, branila nje pravice ter prevzela za to nase tudi odgovornost. Ali na Ogrskem danes več take vlade ni, in baš zaradi tega je smatrala neodgovorna krona za potrebno, da je izpregovorila sama ter jasno in glasno povedala Madjarom, da armada mera ostati celokupna in jedina ter da se ne bode krona nikdar odpovedala svoji pravici in svoji moči. Že delj časa se je namigavalo, da je nastal konflikt med krono in med Madjari. Danes pa ni treba več namigavanja, danes po izdanem cesarjevem manifestu je ta konflikt očit pred celim svetom. Ogrska kriza dospela je do vrhunca in se je s

tem ustavnim konfliktom šele poostрила. Krona odklanja namreč narodne koncesije v vojski, katere zahtevajo od nje Madjari, a za njimi tudi vsi drugi narodi v monarhiji, ki niso Nemci. Krona pa si ne da na nikak način vzeti pravice določevanja narodnih koncesij v armadi, četudi so ljudski zastopniki poklicani za to, da skrbijo za armado, to je da dovoljujejo potrebna sredstva za prehranitev iste, kakor tudi število vojakov. Krona je v omenjenem armadnem povelju glasno in jasno povedala, da smatra za neopravičeno utikanje v svoje pravice in kot protipostavno vsako presijo, ki bi se s kojimi koli sredstvi hotela delati na njene določbe glede armade. Na Ogrskem pa zavzema ves parlament ravno nasprotno stališče, tako liberalna stranka, ki pravi, da stoji na stališču nagodbe iz l. 1867. in ki izvaja iz te nagodbe posledice, katerih krona ne priznava, kakor tudi opozicija, ki teži očitno za personalno unijo, da ne govorimo o drugih skrajnih elementih na Ogrskem, ki hočejo še vse kaj več. Kako pač se bode premostil ta prepad med krono in Madjari? Na Ogrskem namreč v sedanjem trenutku ni posredovalca, ki bi posredoval med krono in med narodom in v katerega bi imeli obe stranki zaupanje, posredovalca namreč, kakoršen je bil Deak.

Današnja kriza pa je tudi z ozirom na to težavnejša, ker so se razmere sploh v to in v onstranski polovici naše države korenito predrugačile. Vsled raznih političnih dogodkov in vsled raznih izkustev je tudi politično mišljenje različnih narodov, živečih v naši monarhiji, vse drugače, in se za mnogo razlikuje od nekdanjega političnega mišljenja. Tudi narode je preteklost mnogo naučila. Madjarskemu drevesu se je namreč dopustilo, da je zrastle skoro do neba. Madjari Nemci in Nemci in Madjari razdelili so si med seboj gospodstvo nad veliko večino drugih, v naši monarhiji živečih narodov. In zdaj, ko so se Nemci in Madjari sprli med seboj, hoteli bi in hoté pomoči v borbi drug proti drugemu pri ostalih avstrijskih narodih in posebno pa pri Slovanih, ki tvorijo veliko večino prebivalstva avstro-ogrske monarhije. Najbolje pa bode, da prepuste Slovani kakor Nemce tako Madjare samim sebi ter da začno misliti nase in za to se jim nudi ravno sedaj naj-

boljša prilika. Čeravno nas ne more nič ogrevati za Madjare, za oni brezobzirni in oholi narod, ki je prizadejal našim bratom Hrvatom v najzadnjem času toliko gorja in ki misli še vedno na to, kako bi jih uničil, bilo bi od nas ravno tako neumno veseliti se z Nemci, ki od veselja poskakujejo, misleč, da smejo že danes praznovati v naši državi zmago nemštva nad vsemi ostalimi narodi. Ti oholi Nemci si najbrže domnevajo, da v vojski ne odločuje hrabrost vojakov, katerih šteje avstro-ogrska armada največ slovanskih, pač pa da odločuje jedino le poveljni jezik in sicer tudi to samo zato, ker je nemški.

Politični pregled.

Cesarjev manifest in Madjari.

Cesarjev manifest z dne 15. sept. napravil je na vse madjarske stranke neizrečeno mučen utis tako, da ne vedo same, kaj bi počele. Danes se je zbrala liberalna stranka, da se posvetuje o nadaljnjih svojih korakih ter o načinu, kako urediti svoje postopanje nasproti cesarjevemu manifestu. Nekateri ogrski prvaki so se o imenovanem manifestu že izrekli. Tako n. pr. pravi poslanec Eötvös: „V manifestu izražena je najjasnejša samovolja. Armada se smatra v tem manifestu kakor privatna posest vladarjeva. Jako žalostno je in objednem jako nevarno, da vlači manifest armado v politiko in jo pozivlje, da vrši svojo kritiko nad postavodajstvom. Ta manifest je sličen pronicamentu ter se da v nasprotnem slučaju ravno tako tolmačiti, kakor da bi parlament pozval armado, da naj vrši kritiko nad vladarjevim postopanjem. Ost manifestu je naperjena proti Ogrski in otežuje hitro rešitev ogrske krize“. Posl. Ugrom pa pravi, da je izpočetka mislil, da je manifest apokrif, ker se mu ni zdelo mogoče, da bi cesar podpisal tak spis. Vsled tega cesarjevega manifesta postal je položaj na Ogrskem skrajno nevaren. Prišlo je zdaj do konflikta med ogrskim narodom in med krono. Parlamentova dolžnost je, da brani svoje pravice, svoje dostojanstvo proti napadom, naj prihajajo ti odkoder koli in če prihajajo tudi od drugega državnega faktorja, t. j. od krone. Glavna stvar je mir. Nikakor bi ne bilo na mestu rožljanje z orožjem, kakor tudi ne prirejevanje burnih demonstracij. Parlament hoče po ustavnem potu rešiti nasprotje, ki je nastalo med njim in najvišjim armadnim poveljnikom. Poslanec Rakoci pa označuje manifest kot revolucijo armade. Cesar se opira na celo armado, ko se ima ljudska volja izraziti potom parlamenta. To je protustavno.

Ko so se ljudski zastopniki v Avstriji izrekli proti narodnim koncesijam, in ko je dr. Lueger napal Madjare, zdelo se je potrebno, da se Avstrija pomiri. Da bi se pa pomirili Madjari, to se zdi nekaterim krogom nepotrebno. Razporeženje madjarskega naroda je danes tako, da je potreba samo namigniti in madjarsko ljudstvo odpovedalo bo plačevanje davkov. Ako se pa zanese politika v armado, bo za to odgovarjal vladar ne pa ogrska opozicija. Tudi Kosuth je že spregovoril. Ta mož pravi, da se jako varajo oni, ki mislijo, da se bo madjarsko ljudstvo izpozabilo ter se začelo puntati. To bi bila želja najhujših sovražnikov madjarskega ljudstva, to bi bila želja vseh onih ljudi, ki bi hoteli uničiti Madjare ter jih gnati v mesnico, kjer bi gotovo podlegli. Kosuth pravi, da bodo znali Madjari priti po drugem potu do svojih pravic, ne pa s puntom. Zato svari Kosuth Madjare, naj bodo hladnokrvni in naj se ne dajo od sovražnih ljudi zapeljati k nepremišljenim korakom. — Kakor se vidi iz vsega tega, zavedel je šovinizem vse madjarske politike v tako zagato, da si ne vedo kako pomagati iz nje. Te dni se je mudil grof Khuen Hedervary na Dunaju. Listi zatrujejo, da je pripravljaj cesarju, naj bi se zopet povrnil v Budimpešto ter naj bi se v Budimpešti nadaljevala rešitev ogrske krize; a cesar se po najnovejših vesteh nikakor ne misli podati v Budimpešto, vsaj pred obiskom ruskega carja ne.

Pred državnim zborom.

„Berl. Tagblatt“ je objavil dopis z Dunaja, v katerem pravi dopisnik: „Čas je, da se stranke sporazumejo. Čehi zahtevajo gotove koncesije v kulturnem oziru. Zakaj bi Čehom ne dovolili češkega vseučilišča na Moravskem? Voditelji nemškega naroda v Avstriji nimajo vedno potrebnega političnega smisla. Šmerlingova politika se je izjalovila, ker je hotel nenemškimi narodom zabraniti vse politične in kulturne pravice. Napaka je torej, ako hočejo Nemci to politiko nadaljevati. Opravičeno je, da 7 milijonov Čehov dobi drugo vseučilišče; tudi Italijani imajo pravico do vseučilišča“. (A ne v Trstu! Op. uredništva.)

O sklicanju državnega zbora

se izrekajo najrazličnejša mnenja. „Moravska Orlice“ piše, da je to prav dobra misel vlade. Sicer presenečanja niso izključena, vendar je skoraj gotovo, da bo zasedanje že iz ozirom na sivega vladarja le prav kratko. „Lidove Noviny“ pa menijo, da pomeni sklicanje državnega zbora v sedanjem trenutku novo blamažo in nov poraz vlade.

Gosposka zbornica.

Gosposka zbornica se snide najbrže dne 24. t. m. Imela bode namreč jedno sejo, da vsprejme v nji spremenjen načrt zakona glede vojaških novincev, ako

LISTEK.

Molitev za Bismarka.

Obrazec iz hitja poljskega kmeta na Pruskem. (Spisal J. K. Mačkovski.)

VII.

Stanko je sedel še vedno na svojem mestu v zadnji klopi. Roki je imel sklenjeni in zrl je turobno po šoli. Na odru je sedel učitelj in je nekaj pridno pisal. Bilo je poročilo do višje vlade o nezasiššanem dogodku, ki je mogel biti le sad poljske agitacije. Dvakrat je vprašal dobrohotno Stanka, ali pove, kdo ga je našuntal in ali hoče moliti molitev; toda deček je odkimal obakrat, da ne. Vsakrat je učitelju obraz zardel gnjeva, vsakrat je prijel šibo — ali obakrat se je pomiril; menil je, da na drug način zlomi upornost neposlušnega učenca. Takemu mladeniču treba pustiti le časa, da se premisli, pa se navadno uda.

Kaj se je godilo tedaj v duši mladega grešnika? Oj, bedni dečko je bojeval hud boj sam seboj. Najbolj mu je

bilo žal, da ne more iti na delo in pomagati materi vsaj z nekaterimi groši. Ob spominu na njo je čutil veliko žalost v srcu. Kako bode plakala, ko izve vse. V njem se je bojevala upornost in žaljivo sinovsko čustvo z razumom in ljubeznijo do matere. Včasih je zmagovalo poslednje v njegovem srcu; zlasti ko se je spominjal njenega jutranjega opomina... S kakim nepokojem pričakuje zdaj njegove vrnitve... Že se je hotel oglasiti in povedati, da je pripravljen moliti ono molitev; ali vselej mu je stopil pred oči bedni oče. A zdaj ni bil tako vesel in smehljajoč kot je bil vedno prej zanj, nego bilo je mrljiško blede obličje, skremženo vsled trpljenja in boleznij; bil je obraz, ki ga je videl v rakvi in se mu je bil vtisnil živo v spomin.

Pri tem mu je v enomer šepetal neki glas: „Ne udaj se, ne ukloni se; spomni se bednega deda, pa svojega nesrečnega očeta, pa onega zaničevanja, ki ti ga je izkazal učitelj pred kratkim.“

Bedni deček je bojeval prvi no-

tranji boj sam seboj, najtežji boj življenja — posebno v takem času, ko nismo gotovi, ali bi ugodili srcu, ali razumu.

Stanko se ni udal. Sedel je ter se grizel in srdil, in od časa do časa so mu udrle solze po obrazu.

Mahoma se strese po vsem telesu in se siloma zgane; začudenje in nemir se mu je izražal na obrazu. Z veže mu je prihajal na uho šum počasi premikajočih se korakov in dobro znani hreščeci kašelj bolne matere.

Prestrašen vstane s klopi in trepetajoč pogleda k vratom. Učitelj dvigne glavo in posluša. V tem se odpró duri in na pragu je stala Dobrica. Z jedno roko se je držala duri, a drugo je oprla ob hčerino ramo. Njen shujšani obraz je bil zdaj v polnem dnevnem svitu še revnejši videti. Globoko vdrte oči so iskale sina, in ko so ga našle, so obstale nad njim z izrazom velike materine ljubezni. Ali se je hotela morda srditi nad sinom, ki se iz ljubezni do očeta ni bal kazni niti pokorila? Ne, le smilil se

jej je; srce jej je pokalo bolesti in strahu, da bo ta sin nova žrtev krutega mogotca; a ta strah se je izrazilo črtal na njenem obrazu. Zdelo se je, da v tej suhi, uprav prozorni postavi ni nič več človeškega, da je to nekaka prikazen, ki je vstala iz groba. Od sina jej je preletel pogled na učitelja in dobil izraz tako britkega očitanja, da so učitelju zamrle na ustnicah ostre besede, s katerimi je hotel sprejeti ženo radi neopravičenega dohoda v šolo.

„Mamica! mamica!“ vzklikne Stanko, ko jo je bil zagledal na pragu. In pokleknil je ter jo prejel za roko in jo poljubil, in pri tem zagnal tako presunljiv jok, kakor bi se vse trgalo v njem. Otročja priroda je iskala pri materi potolaženja, pomoči in varstva, pa se je oglasila nagloma z vso silo in zadušila vsa druga čustva.

Učitelj je stal v veliki zadregi pred odrom. Ko je pogledal Dobrico natančneje, se je prestrašil radi tega prizora. In ublažil je glas ter jo vprašal:

II. Briski Slovenci, zbrani na javnem ljudskem shodu na Dobrovem, občina Biljana, dne 20. sept. 1903., pozivljajo slov. državne in deželne poslance, da vporabljaljo ves svoj upliv in vse svoje moči v to, da prisilijo vlado do ustanovitve slov. gimnazije v Gorici in slov. univerze v Ljubljani.

Prva resolucija se odda vladi in dež. in drž. poslancem, druga dež. in drž. poslancem.

Z vsebino obeh govorov pa se danes obširneje ne bavimo, ker jih nameravamo doslovno priobčiti. Po končanem shodu vršila se je prosta zabava, pri kateri so s svojim lepim petjem zabavali zbrane pevci iz Hrušovelj pod vodstvom svojega požrtvovalnega pevovodje gosp. Toroša. Navdušene napitnice sledile so druga drugi. V bratski slogi prisezali so naši Brici, da hočejo vedno ostati s svojemu narodu, ter da steguje nenasitna Italija znan svoje žrelo po naših krasnih Brdih. Z vročo željo, da bi se kmalu na kakem drugem kraju Brd zopet sešli, razšli so se zborovalci v najlepšem redu.

Čuden ponočen obisk v samostanu. — V nedeljo po noči okoli 11. ure začelo je v tukajšnjem kapucinskem samostanu močno zvoniti tako, da je spravilo to zvonjenje vso samostansko družino po koncu. Ko so se podali k samostanskemu zvonu, našli so pri njem nekega 45 letnega Ivana Gorkiča iz Vrtojbe, reveža, kateremu se je omračil duh. Splezal je namreč čez zid kapucinskega vrta in prišel tako do samostanskega zvona. Poklicali so redarja, ki je nesrečnega odvedel v tukajšnjo norišnico.

Nesreča. — V nedeljo popoldne vozil je na kolesu neki gospod iz Št. Ferjana proti našemu mestu. Na nekem ovinku prišel mu je nasproti neki voznik s koleselnjom, na katerem je sedelo poleg voznika tudi neka ženska. Ker je kolesar vozil naglo in ni zaradi ovinka pravočasno opazil voznika, da bi mu se bil mogel izogniti, zagnal se je s kolesom s tako silo v prvi del voza, da je odskočil s kolesa na koleselj, ter pri ti priliki tako močno trčil ob voznika, da se je voznik zvrnil s koleselja na tla. Voznik se je pri ti priliki hudo poškodoval na glavi, ter so ga morali pripeljati k zdravniku, ki mu je na glavi napravil več šivov. Tudi kolesar poškodoval se je jako močno.

Deklica pod vozom. — Včeraj okoli poludne je čuvala mlada deklca Alojzija Bolter, iz Plavi, voz voli svojega očeta na trgu Korenj. Hkratu so se voli splašili ter zdirljali z vozom z mesta. Pri ti priliki padla je uboga deklca tako nesrečno pod voz, da so ji šla po nogah prva in zadnja kolesa voza. Poškodovana je bila tako, da so jo morali prenesti v žensko bolnišnico.

Neki konsoreij goriških pekov vzjel je v najem neki mlin, nahajajoč se v Plaveh. Dotično pogodbo sklenili so peki se zastopniki tvrdrke Kurz z Dunaja. Mlin se sedaj popravlja in bode začel že v kratkem času delovati.

Obrtno nadalj. šola za zidarje v Renčuh prične šol. leto dne 1. oktobra t. l. Sprejemajo se učenci, ki so dovršili ljudsko šolo.

Stariši, katerih sinovi so namenjeni zidarskemu stanu, naj ne zamude te ugodnosti.

Slovni „mllega naroda“. — Tudi naši furlanski kolesarji šli so se objemat z bratci v Videm na Laško. V dokaz te ljubezni prinesli so s seboj neke znake, katere jim je pa oblast na meji odvzela. Sedaj pa jim je oblast vrnila te znake, a s posvarilom: če jih bodo nosili, postopalo se bo sodnijsko proti njim.

Oddaja del na bohinjski železnici, in sicer na črti med Prvačino in Trstom. — Železniško ministerstvo je oddalo dela na črti bohinjske železnice med Prvačino in med Trstom sledečim tvrdkam, in sicer: Prvi in drugi del tvrdki Madile in dr. iz Celovca; tretji in četrti del inženjerju dr. Rudolfu Mayrederju z Dunaja, ki prevzame to delo v družbi z „društvom za zidanje železniških prog“; peti in šesti del tvrdki Kupka in Orgenmeister z Dunaja, ki prevzame to delo v družbi z tvrdrko Zupančič iz Ljubljane; sedmi in osmi del tvrdki Klemensiewicz, Demuth in dr. z Dunaja.

Važna razsodba za učiteljstvo ljudskih šol. — Dosedaj se je tolmačil § 40. drž. ljudskošolskega zakona tako, da spričevalo usposobnosti za meščanske in ljudske šole zastari, ako dotična oseba tri leta ne deluje na kaki javni šoli. V tem slučaju se je od takih učiteljskih oseb zahtevala obnoveitev usposobne izkušnje, ako so hotele biti znova stalno nameščene. Najnovejša razsodba naučnega ministra pa pravi, da usposobno spričevalo učiteljstva sploh ne more izgubiti svoje veljave. Štajerski dež. šolski svet namreč

ni hotel neki učiteljici izplačati prvotne plače 1400 K, ker je službovanje pretrgala, temuč ji je dovolil le 849 K remuneracije kot supletinji. Na pritožbo je naučno ministerstvo razsodilo, da se ji mora dati prvotna plača po § 9, odstavek 2. zakona z dne 19. sept. 1899. V utemeljevanju pravi: „Odluk c. kr. deželnega šolskega sveta, da je usposobno spričevalo pritožiteljice zgubilo veljavo, je v § 40. državnega šolskega zakona z dne 14. maja 1869., katera določba se nanaša samo na učiteljske kandidate, ki se potegujejo za definitivno službo, neutemeljena“. Ta razsodba bo marsikateremu učitelju in učiteljici dobrodošla.

Vojaška godba v Trstu pri promenadnih koncertih rada igra slovanske skladbe. V petek je igrala intermezzo iz opere „Ksenija“ našega skladatelja Parme in Zajčev duet in finale iz opere „Nikola Subić Zrinjsky“. In pri nas v Gorici?

Trgovina s kavo. — V soboto je priplul v Trst parnik „Oreon“, na katerem se je nahajalo 48.000 vreč kave. Te dni se pa pričakuje še parnik „Stefanija“, ki pripelje 51.000 vreč kave.

Italijanska zastava na mestni palači v Trstu. — Ko je v nedeljo naznanil strel iz topa tržaškemu prebivalstvu poludne, zavihrala je na stolpu tržaške mestne palače še precej velika italijanska zastava. Hkratu se je zbralo na trgu pred mestno palačo vse polno občinstva, ki je srpo gledalo v to novo prikazen. Zastavo so seveda kmalu sneli, ali množica je ostala še delj časa na trgu ter je po svoje komentirala to predrzno irredentovsko demonstracijo. V nedeljo namreč so slavili v Italiji 20. sept., to je oni dan, ko je prišel Rim v roke italijanski posvetni oblasti. Tržaški neodrešenci hoteli so v nedeljo pokazati, da tudi oni težko pričakujejo trenutek, ko bode smela raz stolp mestne palače svobodno plapolati italijanska zastava, in bo tedaj Italija ne le združena, ampak tudi dovršena. Tržaška policija išče sedaj onega, ki je zastavo razobesil. Ako se ji pa posreči tudi najti ga, to je drugo vprašanje. —

Obrambna zveza tržaških tržnih težakov. — Vodstvo te zveze poslalo je vsem tržaškim trgovinskim tvrdkam sledečo okrožnico:

Cenjena tvrdka! Gotovo Vam je znano, kako se je na tukajšnjem trgu zadnja leta pomnožilo delo in kako je, vsled spremenjenega in vedno rastočega obrtnega in trgovinskega razvoja naše mesto začelo privlačevati delavce od vseh strani.

Ako ti pojavi na eno stran dokazujejo krepko življenje naše trgovine, prinesli so pa domačim težakom uničevalne posledice, posebno pa onim, ki so bolj izpostavljeni konkurenčnemu boju.

Odveč bi bilo razpravljati o kakovosti teh ali onih težakov. Gotovo je, da tujec predstavlja konkurenco na delavnem trgu in dejstvo je, da se morajo domači težaki vsled te konkurence zadovoljevati s par dninami na teden, ako ne ostajajo popolnoma brez dela. Te razmere so jih prisilile, da so se združili in nastala je „Obrambna zveza tržaških tržnih težakov“, čije odbor ima čast, da je odposlal to okrožnico.

Zveza nima nikake politične tendence in njen jedini namen je ta, da preskrbuje delo svojim članom, da dviga njih samozavest ter ugled in da jim sploh zagotovi tisto pravico do dela, ki v prvi vrsti pripada domačim delavcem.

Podpisana prosi v ta namen pomoč spoštovanega trgovskega stanu in apelira na domovinski čut cenjene tvrdke, da bi ista blagovolila iti na roko „Obrambni zvezi tržaških tržnih težakov“ s tem, da bi se posluževala čela njenega odbora, ker je lahko gotova, da bo isti najstrožje nadzoroval delo zvezinih članov.

Na ta način stori cenjena tvrdka pravičen čin zdravega tržaškega patriotizma. —

V nadi, da dobi ugoden odgovor, beleži z največjim spoštovanjem

„Obrambna zveza tržaških tržnih težakov“.

Avstrijska politika. — V spodnji tržaški okolici mora plačati vsak vinogradnik od vsakega hektolitra vina 11 goldinarjev in 80 novčičev. To vino mu cenijo finančni organi, ko grozdje ni še niti zrelo, skoro jeden mesec pred trgatvijo. To svoto 11 gld. 80 novč. plačati mora tudi oni vinogradnik, ki ima potem vino za domačo rabo in ga ne proda. Če pa pripelje Italijan 1 hektoliter laškega vina v Trst ali spodnjo okolico, plača od tega hektolitra 3 gld. 80 novč., celih 8 gld. torej manj nego slovenski domačin. In ob takih razmerah naj bi se človek čudil, če vinogradniki že premišlujejo, ali bi se jim pod Italijo boljše ali slabše godilo? Toda tiho o tem, ker to je „avstrijska politika“ iz „višjih ozirov“.

Zidanje „Narodnega Doma“ v Trstu hitro napreduje. Dospelo je že do tretjega nadstropja. K otvoritvi bodo gotovo prispeli zastopniki slovenskega in drugih slovanskih narodov od vseh strani, kjer se čuje slovanska govornica.

Italijanska izzivanja v Pazinu. — V nedeljo je zborovalo v Pazinu italijansko dijaško društvo „Inominata“. Že ime samo kaže, da smrdi to društvo jako po irredenti, kajti nadelo si je ime „Nemenovano“ najbrže zaradi tega, ker bi je morala inače naša vlada zabraniti, ako bi si nadelo ime, odgovarjajoč duhu in nameram društvenim. Toraj to društvo zborovalo je v nedeljo v Pazinu. Ko so se ti italijanski pobiči nagovorili, naprotestirali in napili, podali so se na ulico in začeli so ne samo tuliti izzivajoče pesmi, ampak začeli so tudi dejanski izzivati tamošnje Hrvate, katerih se je takrat nahajalo na ulici še precejšnje število. Ali opravili bi ti pobiči jako slabo, da ni posegla vmes žendarmerija. Pa glej, ko so ti pobiči vzrli žendarmerijo, vzrastle jim je pogum, kajti mislili so, da šele zdaj, ko se nahajajo pod varstvom žendarmerije smejo Hrvate izzivati kakor se jim zljubi. Ker so se pa Hrvatje odločno postavili po robu takim izzivanjem, bila je žendarmerija primorana spraviti nekaj vročerkvnežev italijanskih pod ključ. Tako postopanje italijanskih srboritežev ogorčilo je jako pazinske Hrvate in zbralo se jih je več na železniški postaji ko so ti pobiči odhajali iz Pazina. Da so se jim tresle hlačice, o tem ne dvomi nikdo in zahvaliti se imajo žendarmeriji, da so odnesli zdrave pete iz Pazina ter da jim niso Hrvatje potokli nekoliko prahu iz hlač ter jih našeskali, kakor so v resnici tudi zaslužili. To si bodo laški pobiči gotovo dobro zapomnili in minulo jih bo veselje priti še kdaj v Pazin izzivati mirno hrvatsko ljudstvo, ki jih prav nič ne vpraša, koliko let da imajo.

Ladija se je potopila. — Iz Poreča poročajo: V sredo zvečer hotel se je peljati v ladiji finančni komisar Vilar z dvema tovarišema ob viharjem morju v Poreč. Komaj so bili nekoliko od brega, nastane tak vihar, da je preobrnil ladijo. K sreči so se mogli zgrabiti za ladijo in v tem nevarnem položaju so klical nad eno uro na pomoč. Zgubili so bili že skoro vse moči, ko jim je prišla od brega na pomoč rešilna ladija. O preobrneni ladiji ni sledu.

Desetletnica „Slovenskega planinskega društva“ v Ljubljani se bo praznovala dne 10. in 11. oktobra t. l. po sledečem vspredu: V soboto 10. oktobra „planinska veselica“ v Sokolovi dvorani (godba, petje, predavanje in šaljivi prizori). Začetek veselice ob polu osmih zvečer. V nedeljo 11. oktobra ob 9. zjutraj seja osrednjega in podružničnih odborov; ob 11. uri slavnostni občni zbor; ob 1. popoldne obed. Natančni program se naznani pozneje v „Planinskem Vestniku“ in tudi v družih časnikih.

Vinarski, kletarski in sadjarski tečaji za učitelje ljudskih šol. — Vsled odloka poljedelskega ministerstva ter ministerstva za uk in bogočastje, sta kranjska deželna vlada in kranjski deželni odbor sporazumno z deželnim šolskim svetom odredila, zopetno upeljavo že 8 let odpuščenih kmetijskih tečajev za ljudsko-šolske učitelje. Tečaji se bodo vršili v treh presledkih in sicer spomladi 12 dni, poletu 3 dni in jeseni 7 dni. Udeleženci bodo morali absolvirati vse tri tečaje. Spomladi in poletju bo pouk o sadjarstvu in vinarstvu, jeseni pa o kletarstvu. Prvi kletarski tečaj bo že to jesen od 5.—12. oktobra na Grmski kmetijski šoli pri Novemestu. (Poučeval bo deželni potovalni učitelj Fr. Gombač). Spomladni tečaj za slovenske učitelje bo istotako na Grmski šoli v drugi polovici marca, oziroma, pri neugodni vegetaciji v prvi polovici aprila. (Poučevala bodeta vodja R. Dolenc ter potov. učitelj Fr. Gombač). Enak tečaj za nemške učitelje bo pa v Ljubljani v drugi polovici aprila. (Poučevala bodeta ravnatelj G. Pirce ter potov. učitelj Fr. Gombač). Poletni tečaj bo zopet na Grmski šoli in sicer od 20.—22. junija. (Poučevala bodeta ravnatelj R. Dolenc ter potov. učitelj Fr. Gombač). Udeleženci teh tečajev dobe po 4 K na dan ter 12, odnosno 36 K potne odškodnine.

Pozor! — Ministerstvo za notranje reči razpošilja sledeče svarilo: V kratkem utegnejo iskati delavcev za rudokope v Mehiki. V tem oziru pa je treba veliko previdnosti. Ponudbe naj se sprejmo, ako so popolnoma jasne, uradno potrjene in imajo potrebno varnost. Ministerstvo je pripravljeno, ako treba, dajati natančna pojasnila.

Cesarjeva darila. — Cesar je daroval 55.000 kron za poškodovane vsled povodnji, in sicer po 20.000 za Koroško in Solnograško, 10.000 za Tirolsko, 5000 za Štajersko.

Mož s 40 nevestami. — Na Dunaju so obsodili 50letnega sobnega slikarja Jožefa Maleka na 6 mesecev ječe, ker je obljubil 40 ženskam, da jih bo poročil ter jih je ogoljufal za denar.

Strašen bratomor. — Pred nekoliko dnevi je hkratu izginil v Cholerznu blizu Lova kmet Josip Wodnicki. Nastal je kmalu sum, da je moral najbrže Wodnickega kdo ubiti. Sum je letel na njegovega osemnajstletnega brata Ivana, katerega so tudi v resnici aretirali. In v resnici je Ivan priznal, da je mahnil s sekiro po bratovem vratu tako, da se je brat na pol mrtve zgrudil na tla. Na to pa je izkopal jamo in vrgel na pol mrtvega brata vanjo ter jo zasul. Ko je začel iz jame stokanje svoje žrtve, začel je po vrhu jame skakati in plesati. Ta zver v človeški podobi prav nič ne obžaluje svojega dejanja, marveč vedno vriska in prepeva v ječi.

Pes ustrelil lovca. — V stolnem Belemgradu je šel bogati posestnik Schrauer s svojima svakoma na lov. Komaj so se lovci razstavili, zaslišal se je od tam kjer je stal Schrauer, pok in krik. Tovariša sta našla Schrauerja v krvi. Med tem ko si je namreč Schrauer nžigal smodko, skakal je pes nestrpno okoli njega. Naenkrat je skočil tako visoko, da mu je sprožil puško na rami. Strel je zdobil lovca pleče ter je kmalu izdihnil. —

Strašna smrt vsled pasje stekline. — V francoski vasi Levens je stekel pes vgrizel nekega delavca. Poslali so ga v neki Pastuerjev zavod, kjer so ga zdravili nekoliko časa. Ko so mislili, da je mož ozdravel, poslali so ga domov. Ali tu napadejo ga strašne bolečine tako, da je vsled njih popolnoma zblaznel. Te dni se je zaprl v sobo, vzal je nož in si je hotel z njim prerezati žile; potem pa si je prerezal z istim nožem trebuh ter si je zadano rano raztegnil z rokami. Konečno pa je odprl okno in skočil skozi vanje in si končal tako življenje.

Gospodnje, pozor! — Velika priljubljenost Kathreinerjeve Kneippove sladne kave, ki se je že leta in leta izoborno obnesla povsod, provzročuje vedno nove, manj vredne posnemke. Da se jih obranite in se izognite škodi, zahtevajte vedno le „pristno“ Kathreinerjevo kavo in si pri nakupovanju natanko oglejte vsak zavoj, ali sta na njem slika župnika Kneippa kot varstvena znanka in ime Kathreiner.

Loterijske številke.

19. septembra.

Trst 57 82 56 7 90
Linc 35 22 3 84 70

Poduk daje gospa

v glasovirju, citrah in angleščini (angleško le nemščine veščim). Pride tudi na dom poučevati. Pisane ponude pod M. H. in pojasnila daje iz prijaznosti upravnistvo našega lista.

ROMANJE
NAST. GORO

in slav. občinstvu sploh se priporoča v obisk

Kavarna „Central“

v Gorici na Travniku
(Piazza grande) tik
cerkve sv. Ignacija.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar,

Semeniška ulica št. 6,

ima bogato zalogo raznovrstnih

klobukov

ter toči v svoji krčmi

pristna domača vina

in postreže tudi z jako ukusnimi jedili.

ga bo poprej vsprejela poslanska zbornica. Cesar je imenoval podpredsednikom gosposke zbornice kneza Schönburg-Kartensteina na mesto umrlega grofa Hoyosa.

Nemški cesar na Dunaju.

Nemški listi neizrečeno proslavljajo bivanje nemškega cesarja na Dunaju in so polni radostnega navdušenja. Mi Slovani pa nimamo nobenega povoda, da bi se veselili nad dunajskimi pohodi nemškega cesarja, pač pa nasprotno. Da je potovanje nemškega cesarja na Dunaj velike politične važnosti, o tem ne dvomi nikdo, in to dokazuje tudi dejstvo, da spremlja nemškega cesarja na tem potovanju nemški kancelar Bülow in mnogo drugih nemških državnikov. O tem pričajo tudi dolga posvetovanja med našim ministrom za zunanje zadeve in med nemškim kancelarjem, o tem pravimo, pričajo tudi daljši razgovori katere sta imela vladarja z ministroma zunanjih zadev. Da se je pri ti priliki razpravljalo o dogodkih na Balkanu, o tem ni niti dvoma. Značilno pa je tudi to, da je izšel znani cenzurjev manifest na vojsko ravno par dni pred dohodom nemškega cesarja na Dunaj. Sicer oficijozno trdijo, da nemškemu cesarju niti na misel ne pride, se vtikati v avstro-ogrsko notranje zadeve, toda ogrska kriza se je pač razvila v eminentno vojaško krizo, o kateri se je vsekakor govorilo na skupnih konferencah med našim in nemškim cesarjem. To slutijo tudi Madjari, ki v svojih listih odločno protestujejo proti temu, da bi se nemški cesar vtikal v ogrske zadeve. Kakor pri vsaki taki priliki, napivala sta si vladarja tudi povodom tega obiska. V svoji napitnici povdarjal je cesar Franc Jožef, da bo obisk nemškega cesarja utrdil in ojačil medsebojne vezi. Cesar Viljem je rekel v svoji napitnici med drugim: „Pogled na ponosne polke Vašega Velikanstva mi je bilo srčno veselje, zakaj zvezo naših dežel nosijo in utrjujejo naše armade v blagor miru v Evropi.“ Ko je svojo napitnico dovršil, odločil je kozarec ter je objel in poljubil dvakrat našega cesarja. Nemški cesar je tudi sedaj kar sipal redove in odlikovanja raznim merodajnim činiteljem, pred vsem raznim nadvojvodom, pa tudi dr. Körber, grof Khuen Hedevarj, vojni minister Pitreich, župan dr. Lueger in mnogi drugi so dobili visoke reče.

Bodisi pa temu kakorkoli, mi ponavljamo, da si ne morejo Slovani od pohodov nemškega cesarja na Dunaj nič dobrega pričakovati. In prepričani smo, da nemško prijateljstvo ni bilo in ne bode nikdar v prid avstro-ogrski državi.

Deželni zbor kranjski.

Na dnevnem redu prve današnje seje so te-le točke: Običajna nagovora dež. glavarja in dež. predsednika, volitev rediteljev, verifikatorjev, finančnega, upravnega, verifikacijskega odseka in letno poročilo. Dalje dež. odbor predloži razne računske sklepe in proračune in načrt zakona o zvišanju potrebnosti za uravnavo Mirne.

Boj za splošno in enako volilno pravico v štajerskem deželnem zboru.

„Grazer Volksblatt“ napoveduje, da bodo katoliški poslanci v štajerskem dež. zboru razvili zahtevo po splošni in enaki volilni pravici. Tudi v taktičnem oziru bodo napeli ostrejšje strune.

Ricciotti Garibaldi na Tirolskem.

V nedeljo 13. t. m. je bil popoldne sklical predsednik laškega kluba v dunajskem parlamentu poslanec Malfatti, v Levico hod, na katerem je poročal o delovanju laških poslancev. Tega shoda udeležil se je tudi „general“ Garibaldi.

„Kaj želite?“

Ali bedna mamica ni odgovorila temu vprašanju. Oprta ob steno je pritiskala glavo jokajočega otroka do svojih prsi in govorila s trepetajočim glasom:

„Nikar se ne upiraj moj Stanko. Stori kar ti veleajo. Molil zanj. Saj tudi Gospod Jezus je molil za tiste, ki so ga križali. Stori to zaradi mene, zaradi bolne mamice. da umrjem mirneje. Ne bo dolgo več. kmalu pojdem do vajinega očeta. . . . in povem mu, kako dobrega sina ima. . . . kako ga braniš in miluješ. . . . Ali tebe morajo pustiti jeseni, da boš mogel delati za se in za sestro. . . . Le stori, kar ti veleajo. . . . saj veš, da imajo veliko moč. — Ti si ubožec, le prah v njih roki. . . in moral bi končati kot je končal tvoj oče. . . Ne upiraj se, stori to radi mene! za Gospoda Jezusa, ki je očeta vzel k sebi.“

Potem se obrne k učitelju, pa mu reče s poudarkom, z veliko močjo:

„Ali kdo mu je to povedal? Lejte,

Malfatti je povedal zborovalcem, da so laški poslanci na Dunaju pristopili v opozicijo (!?) in da klub namerava v njej ostati. Izrazil je željo po laški univerzi v Trstu in povedal, da prično laški poslanci v zasedanju tirolskega deželnega zbora z obstrukcijo, da na ta način dosežejo avtonomijo Trentina. V doseg tega pa naj bodo vse laške stranke na Tirolskem jedine. Iz političnih ozirov je njemu dualizem postranska stvar, iz gospodarskih ozirov pa je tudi Tirolcem škodljiv. Sprejeli so resolucijo, naj ustanovi vlada laško univerzo v Trstu in protestirali v nji proti pridržanju vojakov v službi.

Prostovoljni vstop v armado.

V Temešvaru je prišlo k vojnemu poveljništvu več nemških mladeničev se prijaviti za prostovoljni vstop. Tudi so povedali, da se je pričelo med Nemci v Banatu splošno gibanje, da mladeniči demonstrativno vstopijo v vojaško službo. Pri 26. polku v Otrgonu se je prijavilo 66 prostovoljcev.

Resnične besede.

Korno poveljstvo v Przemyslu je zapovedalo vsem častnikom, naj pojasne vojakom tretjeletnikom, zakaj morajo še dalje služiti. Soc. dem. „Arb. Zeitung“ poroča, da je nadporočnik 10. pešpolka Formanek sledeče govoril vojakom: „Vojaki tretjeletniki, vi bi sedaj morali iti domov, in ako ne boste šli, so temu krivi židje. Avstrijski in posebno galški židje se selijo na Ogrsko, se tam madjarizirajo in agitujejo proti Avstriji. Židje, ki so na Avstrijskem krošnjariji in kramarji, dobe na Ogrskem visoka mesta in zato napadajo Avstrijo. To, kar Ogrji zahtevajo, se jim ne bo nikdar dovolilo. Ker se pa z Ogrji ne more nič z lepa opraviti, bomo kmalu morali ostro proti njim postopati! Šli bomo na Ogrsko in jih ondi dobro naklestili, potem bodo še-le dali mir. Zato bodite vsak trenutek nato pripravljeni, da bomo šli na Ogrsko in se ondi bili. In ko bo prišlo do boja, tedaj se spomnite, da so temu krivi, židje!“

Demonstracije v Budimpešti.

Povodom spreveda na grob Ludovika Košuta so se dogodile velike demonstracije. Množica je uradni list zažgala. V sprevodu je bilo mnogo črnih zastav.

Nova srbska zarota.

„Pešti Naplo“ priobčuje dolg članek, pisan od urednika „Mali Journal“ iz Beograda, v katerem pravi: „Ni treba, da bi povdarjal, da sedanji zarotniki na Srbskem niso rabili svojega denarja, ker ga nimajo. V vsej tej zaroti je zamotano avstrijsko in turško poslaništvo; zlasti pa zadnje, ker bi rado videlo na srbskem prestolu Milanovega nezakonskega sina.“

Nemški cesar in Srbija.

„Pester Lloyd“ poroča, da se je nemški cesar med vožnjo proti Mohaču dalje časa razgovarjal z ministrijskim svetnikom Thaly-jem. V teku razgovora je vprašal cesar Thaly-ja, če je na Srbskem že izbruhnila revolucija. Thaly mu je odgovoril: „Doslej ne, toda znova se je 60 častnikov pridružilo protestujočim častnikom“. Cesar Viljem je nato odgovoril: „Že prav! Že prav!“

Lamsdorf je padel v nemilost?

Nekateri listi poročajo, da je ruski min. za zunanje zadeve grof Lamsdorf padel pri carju v nemilost in da v kratkem času odstopi. Njegov naslednik bode baje dolžsky, sedanji poslanik v Kodanju. Drugi listi pa pravijo, da ni misliti na to, da bi grof Lamsdorf odstopil ravno v sedanjem času, ko je vsem znano, da sloni vsa teža sedanjega kritičnega položaja na Balkanu na njegovih ramenih. Njegov odpust bi

tartman“) mu je naznanil to veliko krivico, ki ste jo nam storili. . . .“

In rahli opomin matere je dosegel to, česar nista mogla storiti palica in žuganje.

„Saj storim, storim vse, kar ukazete! Samo idite domov, mamica, v posteljo, sicer še bolj zbolite. . . . in to radi moje krivde.“

In naglo se obrne ter pohiti do odra, obstane pred učiteljem, ki je bil še vedno v zadregi; in zdaj je izrekel brez topeč se v solzah — besede one molitve, v kolikor mu je bila ostala v spominu.

„. . . . in Bog ohrani še dolgo našega Bismarka, velikega, dobrega, plemenitega. . . .“

„Že prav. Lahko greš zdaj!“ reče učitelj. Bil je rad, da se je ta dogodek tako končal, in želel je, da bi se čim prej rešil pogleda bolnice, ki mu je zadajal čuden strah. . . . —

*) steber pri koritu, t. j. javno menenje mu je povedalo to.

značil zmagor revolucijonarnih življenj, kakor tudi uničenje sedanjih odnosov med Rusijo in Avstrijo. Da bi grof Lamsdorf odstopil, to je le vroča želja Angležev, katerim je sedanji ruski min. za zunanje zadeve jako na potu.

Car v Vatikanu.

Italijanski listi poročajo, da čbišče ruski car dne 25. oktobra sv. očeta Pija X. Dostavljajo tudi, da se do ta čas gotovo izvrši imenovanje novega papeževga tajnika.

Macedonski dogodki.

V Monastiru vlada neznosno stanje. V mestu se ne sme javno prav nič govoriti o macedonskih dogodkih. Turška vlada ima vse polno vohunov in kaznuje vsakega, katerega ji vohuni naznanijo, češ, da je javno govoril o tem kar se sedaj godi na Balkanu. Spravijo ga takoj v ječo, iz katere se pa več ne povrne. Da postopajo vohuni samovoljno ter da ovajajo vse njim neljube osebe, četudi se niso prav nič pregrešile, to razume se samo ob sebi in baš zato je tam stanje neznosno. Turki postopajo s kristijani vedno grozovitejšje. Palijo in morijo vse kar jim pride pred oči. V zadnjih dneh pomorili so turški vojaki več sto Macendencev in zažgali vse polno vasi. Zgodilo se je, da se je na turški poziv semtertje kak ustaš udal ter odložil orožje. Turki so seveda obetali, da se ne boče takim ustašem dogodilo nič zlega, a koj ko so prišli ti nesrečneži v turške roke, trpinčili so jih na grozen način ter jih konečno tudi umorili. Te dni je došla vest, da so Turki zažgali vas Gherman, ki je štela 250 hiš. V ti vasi je bila skrita namreč še precej močna ustaška četa. Ko so ugledali ustaše turške vojake, nahajajoče se v ogromnem številu, pobegnili so iz vasi v bližnja gorovja. Vojaki so obkolili vas in so jo začeli bombardirati, četudi jim je bilo znano, da so ustaši že zbežali iz nje. Zgorelo je in ubitih je bilo 800 oseb, med njimi možki, ženske in otroci. Turški vojaki vrgli so v neko apnenico, kjer se je žgalo apno, 15 otrok, ter so se živinsko radovali na tem, ko so videli goreti žive otroke.

Iz Galaza se poroča, da je ruski parnik „Kucar Gagarin“, ki prevaža dvakrat na mesec blago med Batunom in Galacem pripeljal veliko množino streljiva iz Rusije, namenjenega Bolgariji.

Ker je Bolgarija zadnje dni mobilizirala tri voje divizije, namerava Turčija poslati svoje vojake v Rumelijo.

V Odeso je prišla iz Carigrada vest, da so našli pod zglavjem sultanovim grozilno pismo, v katerem mu vstaki odbor naznanja, da ga umori, ako v teku dveh mesecev ne da macedonskim vilajetom avtonomije. Na kak način je prišlo pismo v sultanovo spalnico, je dosedaj še zagonekta.

Kako naj bi se rešilo balkansko vprašanje.

Nedavno umrli angleški državnik lord Salisbury imel je par mesecev pred svojo smrtjo daljši pogovor z bivšim srbskim ministrijskim predsednikom Mijatovićem glede rešitve balkanskega vprašanja. Ta razgovor je Mijatović te dni priobčil v „Trgovinskem glasniku“, iz katerega posnamemo to-le: Na vprašanje, kako bi odstranil balkanske konflikte, je odgovoril Salisbury: „Idealna rešitev zame bi bila federacija balkanskih držav, ki bi morale biti avtonomne in neodvisne. Na možnost te vrste federacije sem dolgo časa veroval; toda sedaj sem postal nekoliko skeptičen. Vaši kronični prepiri so mi vzeli ves pogum. Bojim se, da ne bode mogli biti nikdar edini ter sploh ne bode v stanu si sami preskrbeti tako sporazumljenje. Priporočal vam bom

Ali deček je jel zopet silno plakati, da so je ves tresel. Zakril je oči z rokami kot bi bil storil kak pregrešek in opotekajoč se kot pijanec se je vračal počasi k materi.

Predno je prišel do nje, se je zgodelo nekaj strašnega. Izmučena Dobrica se je jela mahoma tresti in se nagibati kot šibki trs, porušen od viharja. Zastonj se je trudila Marica, da bi jo podprla in vzdržala. Z obraza jej je izginila rdečica, zato pa so se pokazale na ustih krvave kaplje, in kmalu jih je bil cel potok. Ta trud, ta razburjenost je bila prehuda za starko. Zapustile so jo zdaj popolnoma moči, ki jih je vzdrževala le silna volja, britkost in ljubezen materina; in polagoma se nagibajoč je padla v znak, da jej je glava glasno udarila ob tlak.

Marica vzklikne, Stanko presunljivo zakriči ter skoči k materi. Tudi g. učitelj zakliče: „Herr Gott!“ in pohiti na pomoč — ali ves trud je bil že zastonj. S težkim vzdihom je vzlela duša bedne

drugo rešitev. Celi Balkan do Carigrada se mora nakazati Avstro-Ogrski“. Mijatović je pripomnil, da bi razum mnogih drugih ugovorov proti takemu priklapljenju ne bila Avstro-Ogrska dovolj močna, da bi prevzela tako nalogo. Salisbury je odgovoril: „Potem bi bila mogoča še tretja rešitev: Balkan se naj razdeli med Rusijo in Avstro-Ogrsko“. „In angleški interesi?“ je pripomnil Mijatović. Salisbury je odgovoril: „Angleški interesi bi ne trpeli nobene škode; nam bi ne bilo nič, ako bi Rusija iz Carigrada vladala nad Balkanom. Mi imamo Egiptet ter smo gospodarji Sueskega preliva, to zadostuje za našo varnost. Mi se pač ne bomo vojskovali z Rusijo zaradi neodvisnosti balkanskih držav“. Mijatović je dodal k tem izjavam Salisburyja v imenovanem listu pripombo: „Ne verujem z daleka, da bi ta program gledé balkanskega vprašanja ostal Angleški za politično obliko v bodočnosti“.

Domače in razne novice.

V goriški deželni šolski svet je imenovan ravnatelj goriške gimnazije Friderik Simzig.

Javen shod ferijalnega akademičnega društva „Adrija“ na Dobrovem v biljanski občini. — V nedeljo popoldne se je vršil na Dobrovem javen shod ferijalnega akademičnega društva „Adrija“. Zbralo se je na tem shodu okolo 1000 ljudi, pripadajočih vsem stanovom našega ljudstva. Trg pred gradom grofa Baguera bil je lepo okrašen z narodnimi zastavami, oder pa, ki je stal na primernem mestu, opleten je bil s zelenjem in z njega so vibrle lepe slovenske trobojnice. Pokanje topičev je naznanjalo Bricem, da se vrši na Dobrovem nekaj posebnega. Posebno ganljivo je bilo gledati mnogoštevilno četo Hruševljanov in Nebljanov, skrajnih čuvajev slovenstva, prihajajočih pod lepo narodno zastavo na shod, na katerem hočejo pričati, da nočejo nikakor dopustiti, da bi nenasitni Italijani vspeli v svojem namenu, namreč v namenu poitalijančevanja slovenskih krajev nahajajočih se na skrajni južni meji Slovenije. Ob določeni uri pričelo je zborovanje. Za predsednika shoda izvoljen je bil z vslikom g. Šviligoj, župan biljanski. Ko se je zahvalil za izkazano mu čast in prisrčno pozdravil vse na shodu zbrane, dal je besedo gosp. stud. jur. Gradniku, ki je govoril o slovenski gimnaziji v Gorici ter o slovenski univerzi v Ljubljani. Občinstvo je pazljivo poslušalo govornikova izvajanja ter jim večkrat burno pritrjevalo. Govor gosp. Gradnika bil je sprejet s posebnim navdušenjem. Drugi govornik bil je g. stud. jur. Vošnjak, ki je govoril o legini šoli v Neblem. Govoril je jako živahno in na shodu zbrani pritrjevali so burno govorniku, ko je odločno protestiral proti hudobni nakani naših sosedov, ki bi nas hoteli po vsi sili potujčiti. Tudi ta govor v prejet je bil s posebnim navdušenjem. Nito je prečital g. stud. jur. Premrou sledeči resoluciji, kateri je shod z viharim odobravanjem sprejel in sicer:

I. Briski Slovenci, zbrani na javnem ljudskem shodu na Dobrovem, občina Biljana, dne 20. sept. 1903., protestujejo glasno in energično proti krivičnemu in samovlastnemu nastopanju vlade v zadevi slov. šolstva in pozivljejo isto, naj čim preje uresniči Slovencev po državnih zakonih zajamčene pravice s tem da

a) ustanovi v Gorici gimnazij s slovenskim poučnim jezikom,

b) ustanovi v Ljubljani slovensko univerzo.

poljske kmetice — mučenice v boljše deželo, pomnožujoča ne malo število Bismarkovih žrtve. . . .

Stanko se je bil sklonil nad njo ter je rjul britkosti in kot nezavesten poljubljal roke materi, in jo je klical ter prosil naj odpre oči in naj izpregovori. . .

V ušesih bednega dečka so brnele še vedno kot zasmeh njegove nesreče — besede uprav izmoljene molitve: „Bog ohrani, še dolgo našega Bismarka, velikega, dobrega, plemenitega pravičnega! . . .“

* *

Gospod Bog pa vaga na svojej tehtnici enake zasluge velemožnih in majhnih. Slišal je Stankovo molitev in izvestno je ne zabi, ko pride soditi.

Tako na severu — ob Varti in Odri! In na jugu — ob Savi bodri?

Bogata flora bršljanova (Hedera) Plod črna jagoda!

Kaka molitev bi bila primerna pa za ovake Pes-marke!

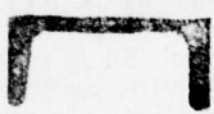
(Konec.)

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem Konjedic & Zajec

Gorica, pred nadškofijo hiš. št. 11.

Za čas stavbe priporoča vse stavbne potrebščine, kakor: cement, stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stranišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja dob rezprimeru nizkih cenah.

Edina zaloga
stavbenih nositeljev

v Gorici.

Pocinkana žica za vinograde po jako snižanih cenah!

Pozor!

Eno krone nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Pozor! Eno krone nagrade!

Pozor! Eno krone nagrade!

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
istarskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po želez-
nici na vse kraje avstro-egrske monarhije v
sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja
tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Odlikovana delavnica!

ANT. KRUSIČ,

krojaški mojster v vrtni ulici 26.

Priporoča se sl. občin-
stvu v mestu in na deželi,
posebno č. duhovščini. —
Ima bogato zalogo blaga
vsake vrste in za vsaki stan,
ter opozarja na ravno došlo
sveže pomladansko blago,
lastni izdelek gotovih oblek
in površnih suknj. Cene
prav solidne!

Krojaška mojstra

Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7
v hiši g. Jerneja Kopača

izdelujeta

vsakovrstne obleke za moške
po meri, bodisi fine ali pa
priproste.

Priporočata se svojim rojakom
v Gorici in na deželi, posebno pa
č. duhovščini za obilna naročila.

„Centralna posojilnica“

v Gorici,

uraduje od 1 avg. naprej
od 8. zj. do 1. pop.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev

Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.

Prodaja
stroje tudi
na teden-
ske ali
mesečne
obroke.
Stroji so
iz prvih
tovarn ter
najboljše,
kakovosti
Priporoča
se slav.
občinstvu.

Podpisani priporoča slavnemu ob-
činstvu v Gorici in na deželi svojo

prodajalnico jestvin

V zalogi ima kave vseh vrst, raz-
lične moke iz Majdičevega mlina v Kranju,
nadalje ima tudi raznovrstne pijače na
primer: francoski Cognac, pristni
kranjski brinjevec, domači tropinovec,
fini rum, različna vina, goršice (Senf.)
Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove
užigalice. — V zalogi se dobijo tudi te-
stenine trdke Žnidaršič & Valenčič v
Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko
spadajoče blago. — Postrežba točna in
po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici h. št. 1
(v lastni hiši)

Jakob Šuligoj,

urar c. kr. železnic,

v Gorici, Gosposka ulica hiš. št. 25.

priporoča svojo najboljšo zalogo

šivalnih strojev,

za gospode krojače in šivilje po najnižje mogočih
cenah. — V zalogi ima tudi najnovejšo in naj-
bolj priproste vozične aparate (Stickaparate),
katere se more porabiti za vezenje (rekamiranje)
na vsakem „Singer-jevem“
šivalnem stroju, ter stane tak
aparatsamo 7 K. — Kdortorej
hoče imeti dober in trpežen
šivalni stroj in jako po ceni,
naj si pride ogledat šiv. stroje
novih sistemov, katere jam-
či od 5 do 10 let.

Dalje priporoča najboljšo

švicarske žepne ure

po zmernih cenah. Poprave s poroštvom enega leta.

Po vsestranskem prevdanku in preskušnji se
bode vsakdo prepričal, da se kupuje pri trdki

— J. Zornik, Gorica —

Gosposka ulica 7, zmiraj najbolj najlepší in
temu primerno najceneje blago. Posebno pa:

Za dame:

Krasne okraske za obleke,
trakove svile zadnje novosti
za bluze, pajčolane, pasove,
predpasnike, rokavice, nogavice,
dežnike, solnčnike, bluze, čevlje,
vse potrebščine za obleke, kakor:
podlage, sukanec, svila, gumbi,
vezenja, zaponke itd.

Za gospode:

Raznovrstno belo in barvano
perilo najbolj vrste, jopice
za hribolazce; kolesarje, veslarje;
zadnje novosti ovratnic,
ovratnikov, zapestnic, nogavic,
rokavic, hlačnikov, čepic,
čevljev, dežnikov itd.

Opozarja

prečastite dame, na svojo veliko
zalogo obče priznana najboljih
modercev vsake cene.

Za birmarce

in otroke; rokavice, nogavice,
pajčolane vsake vrste, obleke,
čepice, razno perilo.

Za slavnosti

in druge veselice: vsakovrstne
narodne trakove, kojim preskrbi
na zahtevo vsakvrstne napise.

Cene brez vsake konkurence.

Mejnarodni panorama

iz Berolina, odlik. na vseh svetovnih razstavah.

Restavracija „LA BOHEME“, Gorica, tekališče
Josipa Verdija št. 38.

Potovanje po svetu, za vseh zanimivo.

Vsak teden nov program!

Od 20. do 26. septembra:

Trst, grad Miramar in sobane

Nikdo naj ne zamudi ogledati si teh krasnih naravnih lepot.

Odprto vsak dan od 9. zj. do 9. zv.

Vstopnina 40 vin., otroci in vojaki do narednika 20 vin.

Sprejema

hranilne vloge
katere obrestuje po
4 1/2% polumesečno; ne-
vzdignene obrestipripi-
suje konec leta k glav-
nici. Rentni davek pla-
čuje posojilnica sama.

Posojila

udom na osebni kredit po
6% in na vknjižbo po 5 1/2%

„Centralna posojilnica“

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

Gorica, ulica Vetturini 9.

C. kr. poštnohranilnični konto N. 851.292.

Sprejema

nove člane

z glavnimi in opravi-
lnimi deleži. Glavni de-
leži po 200 K, opravljeni
po 2 K. Otvarja članom
tekoče račune, katere
obrestuje po dogovoru.

Uradne ure

vsak dan od 8. ure zjutraj
pa do 1. ure popoldne.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Izhaja vsa torek in soboto ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri pop. za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K, polletno 4 K in četrtletno 2 K. Prodajase v Gorici v tobakarni Schwarz v Solskih ulicah, Jellitsitz v Namskih ulicah in Leban na Verdijevem tekališču po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Veturinih št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

V Gorici, dne 21. septembra.

V zadnji številki svojega lista smo priobčili vsebino armadnega povelja, katero je izdal naš cesar o priliki zadnjih vojaških manevrov, ki je pa bolj podobno cesarjevemu manifestu nego pa armadnemu povelju. O t tega manifesta naperjena je izključno proti madjarskim aspiracijam, katere hočejo po vsi sili uničiti celokupnost naše armade ter s tem izbrisati našo monarhijo iz vrste velesil. Cesarjeve besede so tako odločne tako precizne, in kažejo popolnoma jasno, da hoče naš cesar tudi za vsako ceno varovati celokupnost naše armade, da jim ni potreba nobenega posebnega komentara. Da je naš cesar — ki je bil nasproti Madjarom vedno prijenljiv — rabil v sedanjem trenutku take besede, moral je imeti za to svoje vzroke, ker vedeti je moral prav dobro, da izzovejo iste med krono in med Madjari tako ostro nasprotje kakoršnega še ni bilo od usodepolnega leta 1848. pa do sedaj. Zato je pa tudi naravno, da se bavi danes z vsebino omenjenega armadnega povelja ne le vse avstro-ogrske časopisje, ampak tudi vse inozemsko časopisje.

To cesarjevo armadno povelje, ali prav za prav cesarjev manifest na armado je nenavaden način, na kateri se je krona obrnila do svojih narodov. Ta manifest je pač največji dokaz, v kako kritičnem položaju da se nahaja naša monarhija. V konstitucionalnih državah je namreč navada, da zastopa odgovorno ministerstvo stališče in pravice krone pred parlamentom ter jih brani. Ako pa krona sama stopi iz rezerve in se sama obrača do strank in do narodov, potem pomeni to toliko, da ne obstoji več taka parlamentarna vlada, ki bi zastopala stališče krone pred narodnim zastopstvom, branila nje pravice ter prevzela za to nase tudi odgovornost. Ali na Ogrskem danes več take vlade ni, in baš zaradi tega je smatrala neodgovorna krona za potrebno, da je izpregovorila sama ter jasno in glasno povedala Madjarom, da armada mora ostati celokupna in jedina ter da se ne bode krona nikdar odpovedala svoji pravici in svoji moči. Že del časa se je namigavalo, da je nastal konflikt med krono in med Madjari. Danes pa ni treba več namigavanja, danes po izdanem cesarjevem manifestu je ta konflikt očit pred celim svetom. Ogrska kriza dospela je do vrhunca in se je s

tem ustavnim konfliktom šele poostрила. Krona odklanja namreč narodne koncesije v vojski, katere zahtevajo od nje Madjari, a za njimi tudi vsi drugi narodi v monarhiji, ki niso Nemci. Krona pa si ne da na nikak način vzeti pravice določevanja narodnih koncesij v armadi, četudi so ljudski zastopniki poklicani za to, da skrbijo za armado, to je da dovoljujejo potrebna sredstva za prehranitev iste, kakor tudi število vojakov. Krona je v omenjenem armadnem povelju glasno in jasno povedala, da smatra za neopravičeno utikanje v svoje pravice in kot protipostavno vsako presijo, ki bi se s kojimi koli sredstvi hotela delati na njene določbe glede armade. Na Ogrskem pa zavzema ves parlament ravno nasprotno stališče, tako liberalna stranka, ki pravi, da stoji na stališču nagodbe iz l. 1867. in ki izvaja iz te nagodbe posledice, katerih krona ne priznava, kakor tudi opozicija, ki teži očitno za personalno unijo, da ne govorimo o drugih skrajnih elementih na Ogrskem, ki hočejo še vse kaj več. Kako pač se bode premostil ta prepad med krono in Madjari? Na Ogrskem namreč v sedanjem trenutku ni posredovalca, ki bi posredoval med krono in med narodom in v katerega bi imeli obe stranki zaupanje, posredovalca namreč, kakoršen je bil Deak.

Današnja kriza pa je tudi z ozirom na to težavnejša, ker so se razmere sploh v to in v onstranski polovici naše države korenito predrugačile. Vsled raznih političnih dogodkov in vsled raznih izkustev je tudi politično mišljenje različnih narodov, živečih v naši monarhiji, vse drugače, in se za mnogo razlikuje od nekdanjega političnega mišljenja. Tudi narode je preteklost mnogo naučila. Madjarskemu drevesu se je namreč dopustilo, da je zrastle skoro do neba. Madjari Nemci in Nemci in Madjari razdelili so si med seboj gospodstvo nad veliko večino drugih, v naši monarhiji živečih narodov. In zdaj, ko so se Nemci in Madjari sprli med seboj, hoteli bi in hoté pomoči v borbi drug proti drugemu pri ostalih avstrijskih narodih in posebno pa pri Slovanih, ki tvorijo veliko večino prebivalstva avstro-ogrske monarhije. Najbolje pa bode, da prepuste Slovani kakor Nemce tako Madjare samim sebi ter da začno misliti nase in za to se jim nudi ravno sedaj naj-

boljša prilika. Čeravno nas ne more nič ogrevati za Madjare, za oni brezobzirni in oholi narod, ki je prizadejal našim bratom Hrvatom v najzadnjem času toliko gorja in ki misli še vedno na to, kako bi jih uničil, bilo bi od nas ravno tako neumno veseliti se z Nemci, ki od veselja poskakujejo, misleč, da smejo že danes praznovati v naši državi zmago nemstva nad vsemi ostalimi narodi. Ti oholi Nemci si najbrže domnevajo, da v vojski ne odločuje hrabrost vojakov, katerih šteje avstro-ogrska armada največ slovanskih, pač pa da odločuje jedino le poveljni jezik in sicer tudi to samo zato, ker je nemški.

Politični pregled.

Cesarjev manifest in Madjari.

Cesarjev manifest z dne 15. sept. napravil je na vse madjarske stranke neizrečeno mučen utis tako, da ne vedo same, kaj bi počele. Danes se je zbrala liberalna stranka, da se posvetuje o nadaljnjih svojih korakih ter o načinu, kako urediti svoje postopanje nasproti cesarjevemu manifestu. Nekateri ogrski prvaki so se o imenovanem manifestu že izrekli. Tako n. pr. pravi poslanec Eötvös: »V manifestu izražena je najjasnejša samovolja. Armada se smatra v tem manifestu kakor privatna posest vladarjeva. Jako žalostno je in objednem jako nevarno, da vlačí manifest armado v politiko in jo pozivlja, da vrši svojo kritiko nad postavodajstvom. Ta manifest je sličen pronuncijamentu ter se da v nasprotnem slučaju ravno tako tolmačiti, kakor da bi parlament pozval armado, da naj vrši kritiko nad vladarjevim postopanjem. Ost manifesta je naperjena proti Ogrski in otežuje hitro rešitev ogrske krize«. Posl. Ugrom pa pravi, da je izpočetka mislil, da je manifest apokrif, ker se mu ni zdelo mogoče, da bi cesar podpisal tak spis. Vsled tega cesarjevega manifesta postal je položaj na Ogrskem skrajno nevaren. Prišlo je zdaj do konflikta med ogrskim narodom in med krono. Parlamentova dolžnost je, da brani svoje pravice, svoje dostojanstvo proti napadom, naj prihajajo ti odkoder koli in če prihajajo tudi od drugega državnega faktorja, t. j. od krone. Glavna stvar je mir. Nikakor bi ne bilo na mestu rožljanje z orožjem, kakor tudi ne prirejevanje burnih demonstracij. Parlament hoče po ustavnem potu rešiti nasprotje, ki je nastalo med njim in najvišjim armadnim poveljnikom. Poslanec Rakoci pa označuje manifest kot revolucijo armade. Cesar se opira na celo armado, ko se ima ljudska volja izraziti potom parlamenta. To je protustavno.

Ko so se ljudski zastopniki v Avstriji izrekli proti narodnim koncesijam, in ko je dr. Lueger napal Madjare, zdelo se je potrebno, da se Avstrija pomiri. Da bi se pa pomirili Madjari, to se zdi nekaterim krogom nepotrebno. Razpokošenje madjarskega naroda je danes tako, da je potreba samo namigniti in madjarsko ljudstvo odpovedalo bo plačevanje davkov. Ako se pa zanese politika v armado, bo za to odgovarjal vladar ne pa ogrska opozicija. Tudi Kosuth je že spregovoril. Ta mož pravi, da se jako varajo oni, ki mislijo, da se bo madjarsko ljudstvo izpozabilo ter se začelo puntati. To bi bila želja najhujših sovražnikov madjarskega ljudstva, to bi bila želja vseh onih ljudij, ki bi hoteli uničiti Madjare ter jih gnati v mesnico, kjer bi gotovo podlegli. Kosuth pravi, da bodo znali Madjari priti po drugem potu do svojih pravic, ne pa s puntom. Zato svari Kosuth Madjare, naj bodo hladnokrvni in naj se ne dajo od sovražnih ljudij zapeljati k nepremišljenim korakom. — Kakor se vidi iz vsega tega, zavedel je šovinizem vse madjarske politike v tako zagato, da si ne vedo kako pomagati iz nje. Te dni se je mudil grof Khuen Hedervary na Dunaju. Listi zatrjujejo, da je pripogovarjal cesarju, naj bi se zopet povrnil v Budimpešto ter naj bi se v Budimpešti nadaljevala rešitev ogrske krize; a cesar se po najnovejših vesteh nikakor ne misli podati v Budimpešto, vsaj pred obiskom ruskega carja ne.

Pred državnim zborom.

„Berl. Tagblatt“ je objavil dopis z Dunaja, v katerem pravi dopisnik: „Čas je, da se stranke sporazumejo. Čehi zahtevajo gotove koncesije v kulturnem oziru. Zakaj bi Čehom ne dovolili češkega vseučilišča na Moravskem? Voditelji nemškega naroda v Avstriji nimajo vedno potrebnega političnega smisla. Šmerlingova politika se je izjalovila, ker je hotel nenemškimi narodom zabraniti vse politične in kulturne pravice. Napaka je torej, ako hočejo Nemci to politiko nadaljevati. Opravičeno je, da 7 milijonov Čehov dobi drugo vseučilišče; tudi Italijani imajo pravico do vseučilišča“. (A ne v Trstu! Op. uredništva.)

O sklicanju državnega zbora

se izrekajo najrazličnejša mnenja. „Moravska Orlice“ piše, da je to prav dobra misel vlade. Sicer presenečanja niso izključena, vendar je skoraj gotovo, da bo zasedanje že iz ozirov na sivega vladarja le prav kratko. „Lidove Noviny“ pa menijo, da pomeni sklicanje državnega zbora v sedanjem trenutku novo blamažo in nov poraz vlade.

Gosposka zbornica.

Gosposka zbornica se snide najbrže dne 24. t. m. Imela bode namreč jedno sejo, da vsprejme v nji spremenjen načrt zakona glede vojaških novincev, ako

LISTEK.

Molitev za Bismarka.

Obrazec iz žitja poljskega kmeta na Pruskem.
(Sisiel J. K. Mačkovski.)

VII.

Stanko je sedel še vedno na svojem mestu v zadnji klopi. Roki je imel sklenjeni in zrl je turobno po šoli. Na odru je sedel učitelj in je nekaj pridno pisal. Bilo je poročilo do višje vlade o nezaslišanem dogodku, ki je mogel biti le sad poljske agitacije. Dvakrat je vprašal dobrohotno Stanka, ali pove, kdo ga je našuntal in ali hoče moliti molitev; toda deček je odkimal obakrat, da ne. Vsakrat je učitelju obraz zardel gnjeva, vsakrat je prijel šibo — ali obakrat se je pomiril; menil je, da na drug način zlomi upornost neposlušnega učenca. Takemu mladeniču treba pustiti le časa, da se premisli, pa se navadno uda.

Kaj se je godilo tedaj v duši mladega človeka? Oči so mu bile usmerjene na

bilo žal, da ne more iti na delo in pomagati materi vsaj z nekaterimi groši. Ob spominu na njo je čutil veliko žalost v srcu. Kako bode plakala, ko izve vse. V njem se je bojevala upornost in žaljivo sinovsko čustvo z razumom in ljubeznijo do matere. Včasih je zmagovalo poslednje v njegovem srcu; zlasti ko se je spominjal njenega zjutranjega opomina... S kakim nepokojem pričakuje zdaj njegove vrnitve... Že se je hotel oglasiti in povedati, da je pripravljen moliti ono molitev; ali vselej mu je stopil pred oči bedni oče. A zdaj ni bil tako vesel in smehljajoč kot je bil vedno prej zanj, nego bilo je mrliško blede obličje, skremženo vsled trpljenja in boleznij; bil je obraz, ki ga je videl v rakvi in se mu je bil vtisnil živo v spomin.

Pri tem mu je v enomer šepetal neki glas: „Ne udaj se, ne ukloni se; spomni se bednega deda, pa svojega nesrečnega očeta, pa onega zaničevanja, ki

tranji boj sam seboj, najtežji boj življenja — posebno v takem času, ko nismo gotovi, ali bi ugodili sreči, ali razumu.

Stanko se ni udal. Sedel je ter se grizel in srdil, in od časa do časa so mu udrele solze po obrazu.

Mahoma se strese po vsem telesu in se siloma zgane; začudenje in nemir se mu je izražal na obrazu. Z veže mu je prihajal na uho šum počasi premikajočih se korakov in dobro znani hreščeci kašelj bolne matere.

Prestrašen vstane s klopi in trepetajoč pogleda k vratom. Učitelj dvigne glavo in posluša. V tem se odpró duri in na pragu je stala Dobrica. Z jedno roko se je držala duri, a drugo je oprla ob hčerino ramo. Njen shujšani obraz je bil zdaj v polnem dnevnem svitu še revnejši videti. Globoko vdrté oči so iskale sina, in ko so ga našle, so obstale nad njim z izrazom velike materine ljubezni. Ali se je hotela morda srditi nad

jej je; srce jej je pokalo bolesti in strahu, da bo ta sin nova žrtev krutega mogotca; a ta strah se je izrazilo črtal na njenem obrazu. Zdelo se je, da v tej suhi, uprav prozorni postavi ni nič več človeškega, da je to nekaka prikazen, ki je vstala iz groba. Od sina jej je preletel pogled na učitelja in dobil izraz tako britkega očitavanja, da so učitelju zamrle na ustnicah ostre besede, s katerimi je hotel sprejeti ženo radi neopravičenega dohoda v šolo.

„Mamica! mamica!“ vzklikne Stanko, ko jo je bil zagledal na pragu. In pokleknil je ter jo prejel za roko in jo poljubil, in pri tem zagnal tako presunljiv jok, kakor bi se vse trgalo v njem. Otročja priroda je iskala pri materi potolaženja, pomoči in varstva, pa se je oglasila nagloma z vso silo in zadržila vsa druga čustva.

Učitelj je stal v veliki zadregi pred odrom. Ko je pogledal Dobrico natančneje, se je nestrleč vdal v njeno prizor. In

II. Briski Slovenci, zbrani na javnem ljudskem shodu na Dobrovem, občina Biljana, dne 20. sept. 1903., pozivljajo slov. državne in deželne poslance, da vporabljaljo ves svoj vpliv in vse svoje moči v to, da prisilijo vlado do ustanovitve slovenske gimnazije v Gorici in slov. univerze v Ljubljani.

Prva resolucija se odda vladi in dež. drž. poslancem, druga dež. in drž. poslancem.

Z vsebino obeh govorov pa se danes obširnejše ne bavimo, ker jih nameravamo doslovno priobčiti. Po končanem shodu vršila se je prosta zabava, pri kateri so s svojim lepim petjem zabavali zbrane pevci iz Itruševlj pod vodstvom svojega požrtvovalnega pevovodje gosp. Toroša. Navdušene napitnice sledile so druga drugi. V bratski slogi prisezali so naši Brici, da hočejo vedno zvesti ostati svojemu narodu, ter da steguje nenasitna Italija zaman svoje žrelo po naših krasnih Brdih. Z vročo željo, da bi se kmalu na kakem drugem kraju Brd zopet sešli, razšli so se zborovalci v najlepšem redu.

Čuden ponočen obisk v samostanu. — V nedeljo po noči okolo 11. ure začelo je v tukajšnjem kapucinskem samostanu močno zvoniti tako, da je spravilo to zvonjenje vso samostansko družino po koncu. Ko so se podali k samostanskemu zvonu, našli so pri njem nekega 45 letnega Ivana Gorkiča iz Vrtojbe, reveža, katerega se je omračil duh. Splezal je namreč čez zid kapucinskega vrta in prišel tako do samostanskega zvona. Poklicali so redarja, ki je nesrečnega odvedel v tukajšnjo norišnico.

Nesreča. — V nedeljo popoldne vozil je na kolesu neki gospod iz Št. Ferjana proti našemu mestu. Na nekem ovinku prišel mu je nasproti neki voznik s koleseljnjo, na katerem je sedelo poleg voznika tudi neka ženska. Ker je kolesar vozil naglo in ni zaradi ovinka pravočasno opazil voznika, da bi mu se bil mogel izogniti, zagnal se je s kolesom s tako silo v prvi del voza, da je odskočil s kolesa na koleselj, ter pri ti priliki tako močno trčil ob voznika, da se je voznik zvrnil s koleselja na tla. Voznik se je pri ti priliki hudo poškodoval na glavi, ter so ga morali pripeljati k zdravniku, ki mu je na glavi napravil več šivov. Tudi kolesar poškodoval se je jako močno.

Deklica pod vozom. — Včeraj okolo poludne je čuvala mlada deklica Alojzija Boltar, iz Plavi, voz voli svojega očeta na trgu Korenj. Hkratu so se voli splašili ter zdirjali z vozom z mesta. Pri ti priliki padla je uboga deklica tako nesrečno pod voz, da so ji šla po nogah prva in zadnja kolesa voza. Poškodovana je bila tako, da so jo morali prenesti v žensko bolnišnico.

Neki konsorej goriških pekov vzel je v najem neki mlin, nahajajoč se v Plaveh. Dotično pogodbo sklenili so peki se zastopniki tvrde Kurz z Dunaja. Mlin se sedaj popravlja in bode začel že v kratkem času delovati.

Obrotno nadalj. šola za zidarje v Renčah prične šol. leto dne 1. oktobra t. l. Sprejemajo se učenci, ki so dovršili ljudsko šolo.

Stariši, katerih sinovi so namenjeni zidarskemu stanu, naj ne zamude te ugodnosti.

Sinovi „mllega naroda“. — Tudi naši furlanski kolesarji šli so se objemat z bratci v Videm na Laško. V dokaz te ljubezni prinesli so s seboj neke znake, katere jim je pa oblast na meji odvzela. Sedaj pa jim je oblast vrnila te znake, a s posvarilom: če jih bodo nosili, postopalo se bo sodnijsko proti njim.

Oddaja del na bohinjski železnici, in sicer na črti med Prvačino in Trstom. — Železniško ministerstvo je oddalo dela na črti bohinjske železnice med Prvačino in med Trstom sledečim tvrdkam, in sicer: prvi in drugi del tvrdki Madile in dr. iz Celovca; tretji in četrti del inženjerju dr. Rudolfu Mayrederju z Dunaja, ki prevzame to delo v družbi z „društvom za zidanje železniških prog“; peti in šesti del tvrdki Kupka in Orgenmeister z Dunaja, ki prevzame to delo v družbi z tvrdko Zupancič iz Ljubljane; sedmi in osmi del tvrdki Klemensiewicz, Demuth in dr. z Dunaja.

Važna razsodba za učiteljstvo ljudskih šol. — Dosedaj se je tolmačil § 40. drž. ljudskošolskega zakona tako, da spričevalo usposobnosti za meščanske in ljudske šole zastari, ako dotična oseba tri leta ne deluje na kaki javni šoli. V tem slučaju se je od takih učiteljskih oseb zahtevala obnove usposobne izkušnje, ako so hotele biti znova stalno nameščene. Najnovejša razsodba naučnega ministra pa pravi, da usposobno spričevalo učiteljstva sploh ne more zaniti svoje

ni hotel neki učiteljici izplačati prvotne plače 1400 K, ker je službovanje pretrgalo, temu je ji je dovolil le 849 K remuneratione kot supletinji. Na pritožbo je naučno ministerstvo razsodilo, da se ji mora dati prvotna plača po § 9, odstavku 2. zakona z dne 19. sept. 1899. V utemeljevanju pravi: „Odlok c. kr. deželne šolskega sveta, da je usposobno spričevalo pritožiteljice zgubilo veljavo, je v § 40. državnega šolskega zakona z dne 14. maja 1869., katere določba se nanaša samo na učiteljske kandidate, ki se potegujejo za definitivno službo, neutemeljen“. Ta razsodba bo marsikateremu učitelju in učiteljici dobrodošla.

Vojaška godba v Trstu pri promenadnih koncertih rada igra slovanske skladbe. V petek je igrala intermezzo iz opere „Ksenija“ našega skladatelja Parme in Zajčev duet in finale iz opere „Nikola Subić Zrinjsky“. In pri nas v Gorici?

Trgovina s kavo. — V soboto je priplul v Trst parnik „Oreon“, na katerem se je nahajalo 48.000 vreč kave. Te dni se pa pričakuje še parnik „Stefanija“, ki pripelje 51.000 vreč kave.

Italijanska zastava na mestni palači v Trstu. — Ko je v nedeljo naznanil strel iz topa tržaškemu prebivalstvu poludne, zavihrala je na stolpu tržaške mestne palače še precej velika italijanska zastava. Hkratu se je zbralo na trgu pred mestno palačo vse polno občinstva, ki je srpo gledalo v to novo prikazen. Zastavo so seveda kmalu sneli, ali množica je ostala še delj časa na trgu ter je po svoje komentirala to predrzno irredentovsko demonstracijo. V nedeljo namreč so slavili v Italiji 20. sept., to je oni dan, ko je prišel Rim v roke italijanski posvetni oblasti. Tržaški neodrešenci hoteli so v nedeljo pokazati, da tudi oni težko pričakujejo trenutek, ko bode smela raz stolp mestne palače svobodno plapolati italijanska zastava, in bo tedaj Italija ne le združena, ampak tudi dovršena. Tržaška policija išče sedaj onega, ki je zastavo razobesil. Ako se ji pa posreči tudi najti ga, to je drugo vprašanje.

Obrambna zveza tržaških tržnih težakov. — Vodstvo te zveze poslalo je vsem tržaškim trgovskim tvrdkam sledečo okrožnico:

Čenjena tvrdka!

Gotovo Vam je znano, kako se je na tukajšnjem trgu zadnja leta pomnožilo delo in kako je, vsled spremenjenega in vedno rastočega obrtnega in trgovskega razvoja naše mesto začelo privlačevati delavce od vseh strani.

Ako ti pojavi na eno stran dokazujejo krepko življenje naše trgovine, prinesli so pa domačim težakom uničevalne posledice, posebno pa onim, ki so bolj izpostavljeni konkurenčnemu boju.

Odveč bi bilo razpravljati o kakovosti teh ali onih težakov. Gotovo je, da tujec predstavlja konkurenco na delavnem trgu in dejstvo je, da se morajo domači težaki vsled te konkurence zadovoljevati s par dninami na teden, ako ne ostajajo popolnoma brez dela. Te razmere so jih prisilile, da so se združili in nastala je „Obrambna zveza tržaških tržnih težakov“, čije odbor ima čast, da je odposlal to okrožnico.

Zveza nima nikake politične tendence in njen jedini namen je ta, da preskrbuje delo svojim članom, da dviga njih samozavest ter ugled in da jim sploh zagotovi tisto pravico do dela, ki v prvi vrsti pripada domačim delavcem.

Podpisana prosi v ta namen pomoč spoštovanega trgovskega stanu in apelira na domovinski čut cenjene tvrdke, da bi ista blagovolila iti na roko „Obrambni zvezi tržaških tržnih težakov“ s tem, da bi se posluževala dela njenega odbora, ker je lahko gotova, da bo isti najstrožje nadzoroval delo zvezinih članov.

Na ta način stori čenjena tvrdka pravičen čin zdravega tržaškega patrijotizma.

V nadi, da dobi ugoden odgovor, beleži z največjim spoštovanjem

„Obrambna zveza tržaških tržnih težakov“.

Avstrijska politika. — V spodnji tržaški okolici mora plačati vsak vinogradnik od vsakega hektolitra vina 11 goldinarjev in 80 novčičev. To vino mu cenijo finančni organi, ko grozdje ni še niti zrelo, skoro jeden mesec pred trgatvijo. To svoto 11 gld. 80 novč. plačati mora tudi oni vinogradnik, ki ima potem vino za domačo rabo in ga ne proda. Če pa pripelje Italijan 1 hektoliter laškega vina v Trst ali spodnjo okolico, plača od tega hektolitra 3 gld. 80 novč., celih 8 gld. torej manj nego slovenski domačin. In ob takih razmerah naj bi se človek čudil, če vinogradniki že premišlujejo, ali bi se jim pod Italijo boljše ali slabše zotilo? Toda tiho o tem, ker to je av-

Zidanje „Narodnega Doma“ v Trstu hitro napreduje. Dospelo je že do tretjega nadstropja. K otvoritvi bodo gotovo prispeli zastopniki slovenskega in drugih slovanskih narodov od vseh strani, kjer se čuje slovanska govornica.

Italijanska izlivanja v Pazinu. — V nedeljo je zborovalo v Pazinu italijansko dijaško društvo „Inominata“. Že ime samo kaže, da smrdi to društvo jako po irredenti, kajti nadelo si je ime „Nemenovano“ najbrže zaradi tega, ker bi je morala inače naša vlada zabraniti, ako bi si nadelo ime, odgovarjajoč duhu in nameram društvenim. Toraj to društvo zborovalo je v nedeljo v Pazinu. Ko so se ti italijanski pobiči nagovorili, naprotestirali in napili, podali so se na ulico in začeli so ne samo tuliti izzivajoče pesmi, ampak začeli so tudi dejanski izzivati tamošnje Hrvate, katerih se je takrat nahajalo na ulici še precejšnje število. Ali opravili bi ti pobiči jako slabo, da ni posegla vmes žandarmerija. Pa glej, ko so ti pobiči vzrli žandarmerijo, vzrastel jim je pogum, kajti mislili so, da šele zdaj, ko se nahajajo pod varstvom žandarmerije smejo Hrvate izzivati kakor se jim zljubi. Ker so se pa Hrvatje odločno postavili po robu takim izzivanjem, bila je žandarmerija primorana spraviti nekaj vročerkvnežev italijanskih pod ključ. Tako postopanje italijanskih srboritežev ogorčilo je jako pazinske Hrvate in zbralo se jih je več na železniški postaji ko so ti pobiči odhajali iz Pazina. Da so se jim tresle hlačice, o tem ne dvomi nikdo in zahvaliti se imajo žandarmeriji, da so odnesli zdrave pete iz Pazina ter da jim niso Hrvatje potolkli nekoliko prahu iz hlač ter jih našeskali, kakor so v resnici tudi zaslužili. To si bodo laški pobiči gotovo dobro zapomnili in minulo jih bo veselje priti še kdaj v Pazin izzivati mirno hrvatsko ljudstvo, ki jih prav nič ne vpraša, koliko let da imajo.

Ladija se je potopila. — Iz Poreča poročajo: V sredo zvečer hotel se je peljati v ladiji finančni komisar Vilar z dvema tovarišema ob viharjem morju v Poreč. Komaj so bili nekoliko od brega, nastane tak vihar, da je preobrnil ladijo. K sreči so se mogli zgrabit za ladijo in v tem nevarnem položaju so klical nad eno uro na pomoč. Zgubili so bili že skoro vse moči, ko jim je prišla od brega na pomoč rešilna ladija. O preobrneni ladiji ni sledu.

Desetletnica „Slovenskega planinskega društva“ v Ljubljani se bo praznovala dne 10. in 11. oktobra t. l. po sledečem vspehu: V soboto 10. oktobra „planinska veselica“ v Sokolovi dvorani (godba, petje, predavanje in šaljivi prizor). Začetek veselice ob polu osmih zvečer. V nedeljo 11. oktobra ob 9. zjutraj seja osrednjega in podružničnih odborov; ob 11. uri slavnostni občni zbor; ob 1. popoldne obed. Natančni program se naznani pozneje v „Planinskem Vestniku“ in tudi v drugih časnikih.

Vinarski, kletarski in sadjarski tečaji za učitelje ljudskih šol. — Vsled odloka poljedelskega ministerstva ter ministerstva za uk in bogočastje, sta kranjska deželna vlada in kranjski deželni odbor sporazumno z deželnim šolskim svetom odredila, zopetno upeljavo že 8 let odpuščenih kmetijskih tečajev za ljudsko-šolske učitelje. Tečaji se bodo vršili v treh presledkih in sicer spomladi 12 dni, poletu 3 dni in jeseni 7 dni. Udeleženci bodo morali absolvirati vse tri tečaje. Spomladi in poletju bo pouk o sadjarstvu in vinarstvu, jeseni pa o kletarstvu. Prvi kletarski tečaj bo že to jesen od 5.—12. oktobra na Grmski kmetijski šoli pri Novemestu. (Poučeval bo deželni potovalni učitelj Fr. Gombač). Spomladni tečaj za slovenske učitelje bo istotako na Grmski šoli v drugi polovici marca, oziroma, pri neugodni vegetaciji v prvi polovici aprila. (Poučevala bodeta vodja R. Dolenc ter potov. učitelj Fr. Gombač). Enak tečaj za nemške učitelje bo pa v Ljubljani v drugi polovici aprila. (Poučevala bodeta ravnatelj G. Pirc ter potov. učitelj Fr. Gombač). Poletni tečaj bo zopet na Grmski šoli in sicer od 20.—22. junija. (Poučevala bodeta ravnatelj R. Dolenc ter potov. učitelj Fr. Gombač). Udeleženci teh tečajev dobe po 4 K na dan ter 12, odnosno 36 K potne odškodnine.

Pozor! — Ministerstvo za notranje reči razpošilja sledeče svarilo: V kratkem utegnejo iskati delavcev za rudokope v Mehiki. V tem oziru pa je treba veliko previdnosti. Ponudbe naj se sprejmo, ako so popolnoma jasne, uradno potrjene in imajo potrebno varnost. Ministerstvo je pripravljeno, ako treba, dajati natančna pojasnila.

365 m. dolga brada. — Umrl je v Belgiji neki Dumont, ki je imel najdaljšo brado na svetu: dolga je bila namreč 3

Mož s 40 nevestami. — Na Dunaju so obsodili 50letnega sobnega slikarja Jožeta Maleka na 6 mesecev ječe, ker je obljubil 40 ženskam, da jih bo poročil ter jih je ogoljufal za denar.

Strašen bratomor. — Pred nekoliko dnevi je hkratu izginil v Cholerzynu blizu Lvova kmet Josip Wodnicki. Nastal je kmalu sum, da je moral najbrže Wodnickega kdo ubiti. Sum je letel na njegovega osemnajstletnega brata Ivana, katerega so tudi v resnici aretirali. In v resnici je Ivan priznal, da je mahnil s sekiro po bratovem vratu tako, da se je brat na pol mrtve zgrudil na tla. Na to pa je izkopal jamo in vrgel na pol mrtvega brata vanjo ter jo zasul. Ko je začel iz jame stokanje svoje žrtve, začel je po vrhu jame skakati in plesati. Ta zver v človeški podobi prav nič ne obžaluje svoje dejanja, marveč vedno vriska in prepeva v ječi.

Pes ustrelil loveca. — V stolnem Belemgradu je šel bogati posestnik Schrauer s svojima svakoma na lov. Komaj so se lovci razstavili, zaslišal se je od tam kjer je stal Schrauerja, pok in krik. Tovariša sta našla Schrauerja v krvi. Med tem ko si je namreč Schrauer naziagal smodko, skakal je pes nestrno okoli njega. Naenkrat je skočil tako visoko, da mu je sprožil puško na rami. Strel je zdrobil lovecu pleče ter je kmalu izdihnil.

Strašna smrt vsled pasje stekline. — V francoski vasi Levens je stekel pes vgrizel nekega delavca. Poslali so ga v neki Pasteurjev zavod, kjer so ga zdravili nekoliko časa. Ko so mislili, da je mož ozdravel, poslali so ga domov. Ali tu napadejo ga strašne bolečine tako, da je vsled njih popolnoma zblaznel. Te dni se je zaprl v sobo, vzel je nož in si je hotel z njim prerezati žile; potem pa si je prerezal z istim nožem trebuh ter si je zadano rano raztegnil z rokami. Konečno pa je odprl okno in skočil skozi vanje in si končal tako življenje.

Gospodine, pozor! — Velika priljubljenost Kathreinerjeve Kneippove sladne kave, ki se je že leta in leta izoborno obnesla povsod, provzroča vedno nove, manj vredne posnemke. Da se jih obranite in se izognite škodi, zahtevajte vedno le „pristno“ Kathreinerjevo kavo in si pri nakupovanju natančno ogledajte vsak zavoj, ali sta na njem slika župnika Kneippa kot varstvena znanka in ime Kathreiner.

Loterijske številke.

19. septembra.

Trst 57 82 56 7 90
Linc 35 22 3 84 70

Poduk daje gospa

v glasovirju, citrah in angleščini (angleško le nemščine veščim). Pride tudina dom podučevati. Pismene ponude pod M. H. in pojasnila daje izprijaznosti upravnistvo našega lista.

**ROMANJEV
NASV. GORO**

in slav. občinstvu sploh se priporoča v obisk

Kavarna „Central“

v Gorici na Travniku
(Piazza grande) tik cerkve sv. Ignacija.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar,

Semeniška ulica št. 6,

ima bogato zalogo raznovrstnih

klobukov

ter toči v svoji krčmi

pristna domača vina

in postreže tudi z jako ukusnimi jedili.

ga bo poprej vsprejela poslanska zbornica. Cesar je imenoval podpredsednikom gosposke zbornice kneza Schönburg-Kartensteina na mesto umrlega grofa Hoyosa.

Nemški cesar na Dunaju.

Nemški listi neizrečeno proslavljajo bivanje nemškega cesarja na Dunaju in so polni radostnega navdušenja. Mi Slovani pa nimamo nobenega povoda, da bi se veselili nad dunajskimi pohodi nemškega cesarja, pač pa nasprotno. Da je potovanje nemškega cesarja na Dunaj velike politične važnosti, o tem ne dvomi nikdo, in to dokazuje tudi dejstvo, da spremlja nemškega cesarja na tem potovanju nemški kancelar Bülow in mnogo drugih nemških državnikov. O tem pričajo tudi dolga posvetovanja med našim ministrom za zunanje zadeve in med nemškim kancelarjem, o tem pravimo, pričajo tudi daljši razgovori katere sta imela vladarja z ministroma zunanjih zadev. Da se je pri ti priliki razpravljalo o dogodkih na Balkanu, o tem ni niti dvoma. Značilno pa je tudi to, da je izšel znani cnsarjev manifest na vojsko ravno par dni pred dohodom nemškega cesarja na Dunaj. Sicer oficijozno trdijo, da nemškemu cesarju niti na misel ne pride, se vtikati v avstro-ogrske notranje zadeve. Toda ogrska kriza se je pač razvila v eminentno vojaško krizo, o kateri se je vsekakor govorilo na skupnih konferencah med našim in nemškim cesarjem. To slutijo tudi Madjari, ki v svojih listih odločno protestujejo proti temu, da bi se nemški cesar vtikal v ogrske zadeve. Kakor pri vsaki taki priliki, napivala sta si vladarja tudi povodom tega obiska. V svoji napitnici povdarjal je cesar Franc Jožef, da bo obisk nemškega cesarja utrdil in ojačil medsebojne vezi. Cesar Viljem je rekel v svoji napitnici med drugim: „Pogled na ponosne polke Vašega Veličanstva mi je bilo srčno veselje, zakaj zvezo naših dežel nosijo in utrjujejo naše armade v blagor miru v Evropi.“ Ko je svojo napitnico dovršil, odložil je kozarec ter je objel in poljubil dvakrat našega cesarja. Nemški cesar je tudi sedaj kar sipal redove in odlikovanja raznim merodajnim činiteljem, pred vsem raznim nadvojvodom, pa tudi dr. Körber, grof Khuen Hedevary, vojni minister Pitreich, župan dr. Lueger in mnogi drugi so dobili visoke rede.

Bodisi pa temu kakorkoli, mi ponavljamo, da si ne morejo Slovani od pohodov nemškega cesarja na Dunaj nič dobrega pričakovati. In prepričani smo, da nemško prijateljstvo ni bilo in ne bode nikdar v prid avstro-ogrski državi.

Deželni zbor kranjski.

Na dnevnem redu prve današnje seje so te-le točke: Običajna nagovora dež. glavarja in dež. predsednika, volitev rediteljev, verifikatorjev, finančnega, upravnega, verifikacijskega odseka in letno poročilo. Dalje dež. odbor predloži razne računske sklepe in proračune in načrt zakona o zvišanju potrebščine za uravnavo Mirne.

Boj za splošno in enako volilno pravico v štajerskem deželnem zboru.

„Grazer Volksblatt“ napoveduje, da bodo katoliški poslanci v štajerskem dež. zboru razvili zahtevo po splošni in enaki volilni pravici. Tudi v taktičnem oziru bodo napeli ostrejšje strune.

Ricciotti Garibaldi na Tirolskem.

V nedeljo 13. t. m. je bil popoldne sklican predsednik laškega kluba v dunajskem parlamentu poslanec Malfatti, v Levico shod, na katerem je poročal o delovanju laških poslancev. Tega shoda udeležil se je tudi „general“ Garibaldi.

„Kaj želite?“

Ali bedna mamica ni odgovorila temu vprašanju. Oprta ob steno je pritiskala glavo jokajočega otroka do svojih prsi in govorila s trepetajočim glasom:

„Nikar se ne upiraj moj Stanko. Stori kar ti velevalo.... Moli zanj. Saj tudi Gospod Jezus je molil za tiste, ki so ga križali..... Stori to zaradi mene, zaradi bolne mamice..... da umrjem mirneje..... Ne bo dolgo več... kmalu pojdem do vajinega očeta.... in povem mu, kako dobrega sina ima.... kako ga braniš in miluješ..... Ali tebe morajo pustiti jeseni, da boš mogel delati za se in za sestro... Le stori, kar ti velevalo... saj veš, da imajo veliko moč. — Ti si ubožec, le prah v njih roki... in moral bi končati kot je končal tvoj oče... Ne upiraj se, stori to radi mene!..... za Gospoda Jezusa, ki je očeta vzel k sebi.“

Potem se obrne k učitelju, pa mu „Ali kdo mu je to povedal? Lejte,“

Malfatti je povedal zborovalcem, da so laški poslanci na Dunaju pristopili v opozicijo (!?) in da klub namerava v njej ostati. Izrazil je željo po laški univerzi v Trstu in povedal, da pričeno laški poslanci v zasedanju tirolskega deželnega zbora z obstrukcijo, da na ta način dosežejo avtonomijo Trentina. V dosego tega pa naj bodo vse laške stranke na Tirolskem jedine. Iz političnih ozirov je njemu dualizem postranska stvar, iz gospodarskih ozirov pa je tudi Tirolcem škodljiv. Sprejeli so resolucijo, naj ustanovi vlada laško univerzo v Trstu in protestirali v nji proti pridržanju vojakov v službi.

Prostovoljni vstop v armado.

V Temešvaru je prišlo k vojnemu poveljništvu več nemških mladeničev se prijaviti za prostovoljni vstop. Tudi so povedali, da se je pričelo med Nemci v Banatu splošno gibanje, da mladeniči demonstrativno vstopijo v vojaško službo. Pri 26. polku v Otrognu se je prijavilo 66 prostovoljcev.

Resnične besede.

Korno poveljstvo v Przemyslu je zapovedalo vsem častnikom, naj pojasne vojakom tretjeletnikom, zakaj morajo še dalje služiti. Soc. dem. „Arb. Zeitung“ poroča, da je nadporočnik 10. pešpolka Formanek sledeče govoril vojakom: „Vojaki tretjeletniki, vi bi sedaj morali iti domov, in ako ne boste šli, so temu krivi židje. Avstrijski in posebno galicijski židje se selijo na Ogrsko, se tam madjarizirajo in agitujejo proti Avstriji. Židje, ki so na Avstrijskem krošnjariji in kramarji, dobe na Ogrskem visoka mesta in zato napadajo Avstrijo. To, kar Ogrji zahtevajo, se jim ne bo nikdar dovolilo. Ker se pa z Ogrji ne more nič z lepa upravit, bomo kmalu morali ostro proti njim postopati! Šli bomo na Ogrsko in jih ondi dobro naklestili, potem bodo še-le dali mir. Zato bodite vsak trenutek nato pripravljeni, da bomo šli na Ogrsko in se ondi bili. In ko bo prišlo do boja, tedaj se spomnite, da so temu krivi, židje!“

Demonstracije v Budimpešti.

Povodom spreveda na grob Ludovika Košuta so se dogodile velike demonstracije. Množica je uradni list zažgala. V sprevodu je bilo mnogo črnih zastav.

Nova srbska zarota.

„Pešti Naplo“ priobčuje dolg članek, pisan od urednika „Mali Journal“ iz Beligrada, v katerem pravi: „Ni treba, da bi povdarjal, da sedanji zarotniki na Srbskem niso rabili svojega denarja, ker ga nimajo. V vsej tej zaroti je zamotano avstrijsko in turško poslaništvo; zlasti pa zadnje, ker bi rado videlo na srbskem prestolu Milanovega nezakonskega sina.“

Nemški cesar in Srbija.

„Pester Lloyd“ poroča, da se je nemški cesar med vožnjo proti Mohaču dalje časa razgovarjal z ministrijalnim svetnikom Thaly-jem. V teku razgovora je vprašal cesar Thaly-ja, če je na Srbskem že izbruhnila revolucija. Thaly mu je odgovoril: „Doslje ne, toda znova se je 60 častnikov pridružil protestujočim častnikom“. Cesar Viljem je nato odgovoril: „Že prav! Že prav!“

Lamsdorf je padel v nemilost?

Nekateri listi poročajo, da je ruski min. za zunanje zadeve grof Lamsdorf padel pri carju v nemilost in da v kratkem času odstopi. Njegov naslednik bode baje Izvolsky, sedanji poslanik v Kodanju. Drugi listi pa pravijo, da ni misliti na to, da bi grof Lamsdorf odstopil ravno v sedanjem času, ko je vsem znano, da sloni vsa teža sedanjega kritičnega položaja na Balkanu na njegovih ramenih. Njegov odpust bi

tartman*) mu je naznanil to veliko krivico, ki ste jo nam storili....“

In rahli opomin matere je dosegel to, cesar nista mogla storiti palica in žuganje.

„Saj storim, storim vse, kar ukazete! Samo idite domov, mamica, v posteljo, sicer še bolj zbolite.... in to radi moje krivde.“

In naglo se obrne ter pohiti do odra, obstane pred učiteljem, ki je bil še vedno v zadregi; in zdaj je izrekel brez — topeč se v solzah — besede one molitve, v kolikor mu je bila ostala v spominu.

„..... in Bog ohrani še dolgo našega Bismarka, velikega, dobrega, plemenitega....“

„Že prav. Lahko greš zdaj!“ reče učitelj. Bil je rad, da se je ta dogodek tako končal, in želel je, da bi se čim prej rešil pogleda bolnice, ki mu je zadajal čuden strah.... — mu je povedalo to.

značil zmago revolucionarnih življev, kakor tudi uničenje sedanjih odnošajev med Rusijo in Avstrijo. Da bi grof Lamsdorf odstopil, to je le vroča želja Angležev, katerim je sedanji ruski min. za zunanje zadeve jako na potu.

Car v Vatikanu.

Italijanski listi poročajo, da obišče ruski car dne 25. oktobra sv. očeta Pija X. Dostavljajo tudi, da se do ta čas gotovo izvrši imenovanje novega papeževega tajnika.

Macedonski dogodki.

V Monastiru vlada neznosno stanje. V mestu se ne sme javno prav nič govoriti o macedonskih dogodkih. Turška vlada ima vse polno vohunov in kaznuje vsakega, katerega ji vohuni naznani, češ, da je javno govoril o tem kar se sedaj godi na Balkanu. Spravijo ga takoj v ječo, iz katere se pa več ne povrne. Da postopajo vohuni samovoljno ter da ovajajo vse njim neljube osebe, četudi se niso prav nič pregrešile, to razume se samo ob sebi in baš zato je tam stanje neznosno. Turki postopajo s kristijani vedno grozovitejšje. Palijo in morijo vse kar jim pride pred oči. V zadnjih dneh pomorili so turški vojniki več sto Macendoncev in zažgali vse polno vasi. Zgodilo se je, da se je na turški poziv semtertje kak ustaš udal ter odložil orožje. Turki so seveda obetali, da se ne bode takim ustašem dogodilo nič zlega, a koj ko so prišli ti nesrečneži v turške roke, trpinčili so jih na grozen način ter jih končno tudi umorili. Te dni je došla vest, da so Turki zažgali vas Gherman, ki je štela 250 hiš. V ti vasi je bila skrta namreč še precej močna ustaška četa. Ko so ugledali ustaši turške vojake, nahajajoče se v ogromnem številu, pobegnili so iz vasi v bližnja gorovja. Vojaki so obkolili vas in so jo začeli bombardirati, četudi jim je bilo znano, da so ustaši že zbežali iz nje. Zgorelo je in ubitih je bilo 800 oseb, med njimi možki, ženske in otroci. Turški vojniki vrgli so v neko apnenico, kjer se je žgalo apno, 15 otrok, ter so se živinsko radovali na tem, ko so videli goreti žive otroke.

Iz Galaza se poroča, da je ruski parnik „Kucar Gagarin“, ki prevaža dvakrat na mesec blago med Batonom in Galacem pripeljal veliko množino streljiva iz Rusije, namenjenega Bolgariji.

Ker je Bolgarija zadnje dni mobilizirala tri voje divizije, namerava Turčija poslati svoje vojake v Rumelijo.

V Odeso je prišla iz Carigrada vest, da so našli pod zglijem sultanovim grozilno pismo, v katerem mu vstaški odbor naznanja, da ga umorijo, ako v teku dveh mesecev ne da macedonskim vilajetom avtonomije. Na kak način je prišlo pismo v sultanovo spalnico, je dosedaj še zagonetka.

Kako naj bi se rešilo balkansko vprašanje.

Nedavno umrli angleški državnik lord Salisbury imel je par mesecev pred svojo smrtjo daljši pogovor z bivšim srbskim ministrom predsednikom Mijatovićem glede rešitve balkanskega vprašanja. Ta razgovor je Mijatović te dni priobčil v „Trgovinskem glasniku“, iz katerega posnamemo to-le: Na vprašanje, kako bi odstranil balkanske konflikte, je odgovoril Salisbury: „Idealna rešitev zame bi bila federacija balkanskih držav, ki bi morale biti avtonomne in neodvisne. Na možnost te vrste federacije sem dolgo časa veroval; toda sedaj sem postal nekoliko skeptičen. Vaši kronični prepiri so mi vzeli ves pogum. Bojim se, da ne bode mogli biti nikdar edini ter sploh ne bode v stanu si sami preskrbeti tako sporazumljenje. Priporočal vam bom

Ali deček je jel zopet silno plakati, da so je ves tresel. Zakril je oči z rokami kot bi bil storil kak pregrešek in opotekajoč se kot pijanec se je vračal počasi k materi.

Predno je prišel do nje, se je zgodilo nekaj strašnega. Izmučena Dobrica se je jela mahoma tresti in se nagibati kot šibki trs, porušen od viharja. Zastonj se je trudila Marica, da bi jo podprla in vzdržala. Z obraza jej je izginila rdečica, zato pa so se pokazale na ustih krvave kaplje, in kmalu jih je bil cel potok. Ta trud, ta razburjenost je bila prehuda za starko. Zapustile so jo zdaj popolnoma moči, ki jih je vzdrževala le silna volja, britkost in ljubezen materina; in polagoma se nagibajoč je padla v znak, da jej je glava glasno udarila ob tlak.

Marica vzklikne, Stanko presunljivo zakriči ter skoči k materi. Tudi g. učitelj zakliče: „Herr Gott!“ in pohiti na

drugo rešitev. Celi Balkan do Carigrada se mora nakazati Avstro-Ogrski“. Mijatović je pripomnil, da bi razum mnogih drugih ugovorov proti takemu priklapljenju ne bila Avstro-Ogrska dovolj močna, da bi prevzela tako nalogo. Salisbury je odgovoril: „Potem bi bila mogoča še tretja rešitev: Balkan se naj razdeli med Rusijo in Avstro-Ogrsko“. „In angleški interesi?“ je pripomnil Mijatović. Salisbury je odgovoril: „Angleški interesi bi ne trpeli nobene škode; nam bi ne bilo nič, ako bi Rusija iz Carigrada vladala nad Balkanom. Mi imamo Egiptet ter smo gospodarji Sueškega preliva, to zadostuje za našo varnost. Mi se pač ne bomo vojskovali z Rusijo zaradi neodvisnosti balkanskih držav“. Mijatović je dodal k tem izjavam Salisburyja v imenovanem listu pripombo: „Ne verujem z daleka, da bi ta program gledé balkanskega vprašanja ostal Angleški za politično obliko v bodočnosti“.

Domače in razne novice.

V goriški deželni šolski svet je imenovan ravnatelj goriške gimnazije Friderik Simzig.

Javen shod ferijalnega akademičnega društva „Adrija“ na Dobrovem v biljanski občini. — V nedeljo popoldne se je vršil na Dobrovem javen shod ferijalnega akademičnega društva „Adrija“. Zbralo se je na tem shodu okoli 1000 ljudi, pripadajočih vsem stanovom našega ljudstva. Trg pred gradom grofa Baguera bil je lepo okrašen z narodnimi zastavami, oder pa, ki je stal na primernem mestu, opleten je bil s zelenjem in z njega so vihrale lepe slovenske trobojnice. Pokanje topičev je naznanjalo Bricem, da se vrši na Dobrovem nekaj posebnega. Posebno ganljivo je bilo gledati mnogoštevilno četo Hruševljanov in Nebljanov, skrajnih čuvajev slovenstva, prihajajočih pod lepo narodno zastavo na shod, na katerem hočejo pričati, da nočejo nikakor dopustiti, da bi nenasitni Italijani vspeli v svojem namenu, namreč v namenu poitalijančevanja slovenskih krajev nahajajočih se na skrajni južni meji Slovenije. Ob določeni uri pričelo je zborovanje. Za predsednika shoda izvoljen je bil z vslikom g. Šviligoj, župan biljanski. Ko se je zahvalil za izkazano mu čast in prisrčno pozdravil vse na shodu zbrane, dal je besedo gosp. stud. jur. Gradniku, ki je govoril o slovenski gimnaziji v Gorici ter o slovenski univerzi v Ljubljani. Občinstvo je pazljivo poslušalo govornikova izvajanja ter jim večkrat burno pritrdjevalo. Govor gosp. Gradnika bil je sprejet s posebnim navdušenjem. Drugi govornik bil je g. stud. jur. Vošnjak, ki je govoril o legini šoli v Neblem. Govoril je jako živahno in na shodu zbrani pritrdjevali so burno govorniku, ko je odločno protestiral proti hudobni nakani naših sosedov, ki bi nas hoteli po vsi sili potujčiti. Tudi ta govor v prejet je bil s posebnim navdušenjem. Nato je prečital g. stud. jur. Premro u sledeči resoluciji, kateri je shod z viharjem odobravanjem sprejel in sicer:

I. Briski Slovenci, zbrani na javnem ljudskem shodu na Dobrovem, občina Biljana, dne 20. sept. 1903., protestujejo glasno in energično proti krivičnemu in samovoljnemu nastopanju vlade v zadevi slov. šolstva in pozivljejo isto, naj čim preje uresniči Slovincem po državnih zakonih zajamčene pravice s tem da

a) ustanovi v Gorici gimnazij s slovenskim poučnim jezikom, b) ustanovi v Ljubljani slovensko univerzo.

poljske kmetice — mučenice v boljšo deželo, pomnožajoča ne malo številu Bismarkovih žrtev....

Stanko se je bil sklonil nad njo ter je rjul britkosti in kot nezavesten poljubljal roke materi, in jo je klical ter prosil naj odpre oči in naj izpregovori...

V ušesih bednega dečka so brnele še vedno kot zasmeh njegove nesreče — besede uprav izmoljene molitve: „Bog ohrani, še dolgo našega Bismarka, velikega, dobrega, plemenitega pravičnega!“

* * *

Gospod Bog pa vaga na svojej tehtnici enake zasluge velemožnih in majhnih. Slišal je Stankovo molitev in izvestno je ne zabi, ko pride sodit.... Tako na severu — ob Varti in Odri! In na jugu — ob Savi bodri?

Bogata flora bršljanova (Hedera) Plod črna jagoda!

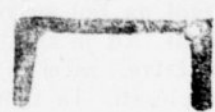
Kaka molitev bi bila primerna pa

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem Konjedic & Zajec

Gorica, pred nadškofijo hiš. št. 11.

Za čas stavbe priporoča vse stavbne potrebščine, kakor: cement, stavbne nositelje, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stranišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja dob rezprimerno nizkih cenah.

Edina zaloga
stavbenih nositeljev

v Gorici.

Pocinkana šica za vinograde po jako znižanih cenah!

Pozor!

Eno kronske nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Pozor! Eno kronske nagrade!

Jakob Šuligoj,

urar c. kr. železnice,

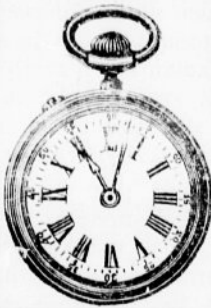
v Gorici, Gosposka ulica hiš. št. 25.

priporoča svojo najboljšo zalogo

šivalnih strojev,

za gospode krojače in šivilje po najnižje mogočih cenah. — V zalogi ima tudi najnovejše in najbolj priproste **vezilne aparate** (Stickaparate), katere se more porabiti za vezenje (rekamiranje) na vsakem „Singer-jevem“ šivalnem stroju, ter stane tak aparat samo 7 K. — Kdortorej hoče imeti dober in trpežen šivalni stroj in jako po ceni, naj si pride ogledat šiv. stroje novih sistemov, katere jamči od 5 do 10 let.

Dalje priporoča najboljše

švicarske žepne ure

po zmernih cenah. Poprave s poročtvom enega leta.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
istarskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnicah na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmjerne. Rožnoba poštna.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

„Centralna posojilnica“

v Gorici,

uradnje od 1 avg. naprej
od 8. zj. do 1. pop.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev

Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.

Prodaja
stroje tudi
na teden-
ske ali
mesečne
obroke.
Stroji so
iz prvih
tovarn ter
najboljše,
kakovosti
Priporoča
se slav.
občinstvu.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo

prodajalnico jestvin

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlina v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užigalice. — V zalogi se dobé tudi testenine trdke Žnidaršič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici h. št. 1
(v lastni hiši)

Po vsestranskem prevdanku in preskušnji se bode vsakdo prepričal, da se kupuje pri trdki

— J. Zornik, Gorica —

Gosposka ulica 7, zmiraj najbolji najlepši in temu primerno najceneje blago. Posebno pa:

Za dame:

Krasne okraske za obleke, trakove svile zadnje novosti za bluze, pajčolane, pasove, predpasnike, rokavice, nogavice, dežnike, solnčnike, bluze, čevlje, vse potrebščine za obleke, kakor: podlage, sukanec, svila, gumba, vezanja, zaponke itd.

Za gospode:

Raznovrstno belo in barvano perilo najboljše vrste, jopice za hribolazce; kolesarje, veslarje; zadnje novosti ovratnic, ovratnikov, zapestnic, nogavic, rokavic, hlačnikov, čepic, čevljev, dežnikov itd.

Opozarja

prečastite dame, na svojo veliko zalogo obče priznana najboljih modercev vsake cene.

Za birmarce

in otroke; rokavice, nogavice, pajčolane vsake vrste, obleke, čepice, razno perilo.

Za slavnosti

in druge veselice: vsakovrstne narodne trakove, kojim preskrbi na zahtevo vsakovrstne napise.

Cene brez vsake konkurence.

Odlikovana delavnica!

ANT. KRUSIČ,

krojaški mojster v vrtni ulici 26.

Priporoča se sl. občinstvu v mestu in na deželi, posebno č. duhovščini. — Ima bogato zalogo blaga vsake vrste in za vsaki stan, ter opozarja na ravno došlo sveže pomladansko blago, lastni izdelek **gotovih oblek in porčnih suknj.** Cene prav solidne!

Krojaška mojstra

Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7
v hiši g. Jerneja Kopača

izdelujeta

vsakovrstne obleke za moške po meri, bodisi fine ali pa priproste.

Priporočata se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini za obilna naročila.

Sprejema

hranilne vloge
katere obrestuje po 4 1/2% polumesečno; ne-
vzdignene obrestipripi-
suje konec leta k glav-
nici. Rentni davek pla-
čuje posojilnica sama.

Posojila

udom na osebni kredit po 6% in na vknjižno po 5 1/2%

„Centralna posojilnica“

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

Gorica, ulica Vetturini 9.

C. kr. poštnohranilnični konto N. 851.292.

Sprejema

nove člane

z glavnimi in opravi-
lnimi deleži. Glavni de-
leži po 200 K, opravljeni
po 2 K. Otvarja članom
tekoče račune, katere
obrestuje po dogovoru.

Uradne ure

vsak dan od 8. ure zjutraj
na do 1. ure popoldne.